

FESTIVAL ZNANOSTI

str. 10./13.

„PRIRODA I DRUŠTVO“ NA SVEUČILIŠTU U OSIJEKU

DODIJELJENE STIPENDIJE REDOVITIM STUDENTIMA SVEUČILIŠTA JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU U AKADEMSKOJ GODINI 2022./2023.

str. 8./9.

DIGITALNA UČIONICA BUDUĆNOSTI U OSIJEKU

PROJEKT FAKULTETA ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI I TVRTKE Profil Klett d.o.o.

str. 3.

Održan međunarodni simpozij
„150 godina Vjesnika Đakovačko-
osječke nadbiskupije“

str. 3.

7. sjednica Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u akademskoj godini 2022./2023. održana 26. travnja 2023. godine

● **Potvrda izbora sveučilišnih nastavnika u znanstveno/umjetničko-nastavno zvanje i na znanstveno/umjetničko-nastavno radno mjesto redovitog profesora na sveučilišnim sastavnicama:**

1. prof. art. Božica Dea Matasić iz umjetničkog područja, umjetničkog polja likovne umjetnosti, umjetničke grane kiparstvo (trajno zvanje/trajni izbor) na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku

2. izv. prof. art. Mario Čaušić iz umjetničkog područja, umjetničkog polja likovne umjetnosti, umjetničke grane grafika na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku

3. izv. prof. art. Domagoj Sušac iz umjetničkog područja, umjetničkog polja likovne umjetnosti, umjetničke grane slikarstvo na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku

4. izv. prof. art. Jasmina Pacek iz umjetničkog područja, umjetničkog polja primijenjene umjetnosti, umjetničke grane kostimografija na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku

5. izv. prof. dr. sc. Fedora Stipoljev u naslovnu redovitu profesoricu iz znanstvenog područja biomedicina i zdravstvo, znanstvenog polja temeljne medicinske znanosti na Medicinskom fakultetu Osijek

● **Provedba postupka prikupljanja prijedloga kandidata za izbor članova Senata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku**

Senat je donio Odluku o provedbi postupka prikupljanja prijedloga kandidata za izbor članova Senata iz reda nastavnika na znanstveno/umjetničko-nastavnom radnom mjestu na sveučilišnim sastavnicama i predstavnika zaposlenika drugih pravnih osoba u novom sazivu u mandatu 2023. - 2026. Isto tako, Senat je donio Odluku o imenovanju Izbornog povjerenstva za provedbu postupka prikupljanja prijedloga kandidata za izbor novih članova Senata iz reda nastavnika na znanstveno/umjetničko-nastavnom radnom mjestu i predstavnika zaposlenika drugih pravnih osoba u novom sazivu u mandatu 2023. - 2026. u sastavu: prof. dr. sc. Drago Šubarić, prorektor za strategiju razvoja i financije, predsjednik i članovi: prof. dr. sc. Sonja Vila, prorektorica za znanost, tehnologije, projekte i međunarodnu suradnju prof. dr. sc. Damir Matanović, prorektor za organizaciju i ljudske resurse.

● **Dodjela počasnog doktorata znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku prof. dr. sc. Dragana Primorcu, redovitim profesorom u trajnom izboru**

Na prijedlog rektora Sveučilišta te Povjerenstva za ocjenu prijedloga za dodjelu počasnog doktorata, Senat Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku donio je Odluku o dodjeli počasnog doktorata znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku prof. dr. sc. Dragana Primorcu, svjetski priznatom znanstveniku zbog

prof. art. Božica Dea Matasić

izv. prof. art. Mario Čaušić

izv. prof. art. Domagoj Sušac

izv. prof. dr. art. Jasmina Pacek

izv. prof. dr. sc. Fedora Stipoljev

iznimnoga međunarodno priznatoga doprinosa razvoju hrvatske znanosti te posebnoga doprinosa razvoju visokoga obrazovanja Republike Hrvatske i ostvarenoj uspješnoj i kontinuiranoj suradnji važnoj za razvoj, napredak i međunarodnu prepoznatljivost Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, posebice Medicinskoga fakulteta i Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo.

● **Izvjeshće o vrednovanju studijskih programa u akademskoj 2021./2022. godini**

Na temelju Izvjehća Centra za unaprjeđenje i osiguranje kvalitete Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Senat je donio Odluku o prihvaćanju Godišnjeg izvješća o osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete i provedbi vrednovanja studijskih programa na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku za akademsku 2021./2022. godinu. Izvjeshće sadrži pregled aktivnosti Centra za unaprjeđenje i osiguranje kvalitete visokog obrazovanja te kronologiju provedbe postupka vrednovanja novih studijskih programa, vrednovanje bitnih izmjena i dopuna te manjih izmjena i dopuna studijskih programa u akademskoj godini 2021./2022. na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

● **Ustroj združenog sveučilišnog poslijediplomskog specijalističkog studija Prevencija i rehabilitacija sportskih ozljeda Medicinskog fakulteta Osijek, Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Specijalne bolnice Sv. Katarina u Zaboku**

Na temelju provedenog postupka vrednovanja studijskog programa sveučilišnog poslijediplomskog specijalističkog studija Prevencija i rehabilitacija sportskih ozljeda i Izvjehća Povjerenstva za poslijediplomске studije, doktorate i počasne doktorate od 18. travnja 2023. godine, Senat je donio Odluku o prihvaćanju Elaborata o studijskom programu sveučilišnog poslijediplomskog specijalističkog studija Prevencija i rehabilitacija sportskih ozljeda. Sveučilišni poslijediplomski specijalistički studij Prevencija i rehabilitacija sportskih ozljeda ustrojava se kao združeni studij Medicinskog fakulteta Osijek i Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Specijalne bolnice Sv. Katarina u Zaboku, kao suradne ustanove. Nositelj je studija Medicinski fakultet Osijek u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Poslijediplomski specijalistički studij traje jednu godinu (dva

semestra). Završetkom sveučilišnog poslijediplomskog specijalističkog studija stječe se 60 ECTS bodova. Studij će se izvoditi na engleskom jeziku.

● **Davanje suglasnosti na ustroj i izvedbu programa cjeloživotnog učenja Biopoduzetništvo na Odjelu za biologiju**

Na temelju Izvjehća Povjerenstva za programe cjeloživotnog učenja, Senat je donio Odluku o davanju suglasnosti Odjelu za biologiju u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku na ustroj i izvedbu programa cjeloživotnog učenja pod nazivom "Biopoduzetništvo". Sveučilišno izdavaštvo Na prijedlog Odbora za izdavačku djelatnost Senat je donio odluku o davanju suglasnosti za tiskanje i izdavanje sveučilišnih udžbenika kako slijedi: "Hitna stanja u neurologiji", sveučilišni udžbenik autorice prof. dr. sc. Vanje Bašić Kes i suradnika - Medicinski fakultet Osijek "Fizikalni čimbenici u fizioterapiji", sveučilišni udžbenik autorice izv. prof. dr. sc. Sande Dubravčić-Šimunjak i suradnika - Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo.

● **Dodjela sveučilišnih studentskih stipendija i potpora za akademsku 2022./2023. godinu redovitim studentima sveučilišnih i stručnih studija Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku**

Povjerenstvo za dodjelu studentskih stipendija i potpora redovitim studentima Sveučilišta u akademskoj godini 2022./2023. (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) u sastavu: prof. dr. sc. Loretana Farkaš, prorektorica za nastavu i studente Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, predsjednica i članovi: izv. prof. dr. sc. Andrijana Rebekić, prodekanica za nastavu i upravljanje kvalitetom Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek, izv. prof. dr. sc. Ljubica Matek, izvanredna profesorica Filozofskog fakulteta Osijek, Bruna Žižanović, članica Studentskog zbora Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i studentica Odjela za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvoje Mudrovčić, član Studentskog zbora Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i student Građevinskog i arhitektonskog fakulteta Osijek proveo je postupak prema natječaju za dodjelu studentskih stipendija i potpora Sveučilišta. Natječaj je objavljen na internetskoj stranici Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku s rokom prijave počevši od 6. ožujka 2023. godine do zaključno 20. ožujka 2023. godine. Uvidom u natječajnu doku-

mentaciju Povjerenstvo je utvrdilo da se na Natječaj prijavilo 115 studenata, od kojih 79 ispunjava uvjete Natječaja te 35 studenata koji ne ispunjavaju uvjete Natječaja, a jedan (1) student je prijavu podnio izvan roka. Na temelju prijedloga Povjerenstva Senat je donio Odluku o dodjeli studentskih stipendija i potpora redovitim studentima sveučilišnih poslijediplomskih, diplomskih, integriranih poslijediplomskih i diplomskih studija Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku za akademsku 2022./2023. godinu. Rang-liste studenata za dodjelu studentskih stipendija u kategorijama A), B) i C) objavljene su 3. svibnja 2023. godine na mrežnoj stranici Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

● **Dodjela Rektorove nagrade za akademsku 2022./2023. godinu**

Rektor Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku nagrađuje za prethodnu akademsku godinu 2021./2022. studente znanstveno/umjetničko-nastavnih sastavnica Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Rektorova se nagrada dodjeljuje za najbolje seminarske radove, stručne radove ili umjetnička djela studenata radi promicanja studentskog stvaralaštva te kao poticaj u daljnjem studiju. Rektorova se nagrada dodjeljuje studentima koji imaju prosječnu ocjenu 4,5 ili višu ako se na znanstveno/umjetničko-nastavnim sastavnicama ne izrađuju seminarski radovi, stručni radovi ili umjetnička djela. Rektorova nagrada sastoji se od novčane nagrade u iznosu od 265 eura i priznanja.

Za akademsku godinu 2021./2022. nagrađuju se studenti:

- MARTINA ČOLAKOVAC I MARTINA SUDAR**, studentice II. godine sveučilišnog diplomskog studija Poduzetnički menadžment i poduzetništvo na Ekonomskom fakultetu u Osijeku.
- MARIJA JURIĆ, MARIJA KLEN, JELENA STJEPANOVIĆ I LUCIJA ŽIVKOVIĆ**, studentice II. godine sveučilišnog diplomskog studija Marketing na Ekonomskom fakultetu u Osijeku.
- IVANA GRABOVAC**, studentica I. godine sveučilišnog diplomskog studija Zootehnika, smjer Specijalna zootehnika na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti Osijek.
- MARIN LUKAČEVIĆ**, student II. godine sveučilišnog diplomskog studija Bilinogojstvo, smjer Zaštita bilja, na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti Osijek.
- GORDAN PAUN**, student II. godine stručnog poslijediplomskog studija Elektroničko poslovanje i programsko inženjerstvo na Fakultetu turizma i ruralnog razvoja u Požegi.

- ZVONIMIR PAPONJA**, student II. godine stručnog poslijediplomskog studija Enogastronomija na Fakultetu turizma i ruralnog razvoja u Požegi.
- JURAJ PERIĆ**, student I. godine sveučilišnog diplomskog studija Računarstvo, izborni blok DRD – Informacijske i podatkovne znanosti na Fakultetu elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek.
- MARIJA MOSTARAC**, studentica II. godine sveučilišnog diplomskog studija Elektrotehnika, izborni blok DEC – Industrijska elektroenergetika na Fakultetu elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek.
- ZORANA VIDAČKOVIĆ**, studentica III. godine sveučilišnog poslijediplomskog studija Sestrinstvo na Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek.
- ANA KOVAČ**, studentica II. godine sveučilišnog poslijediplomskog studija Fizioterapija na Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek.
- MARIJA GALEŠIĆ**, studentica III. godine sveučilišnog poslijediplomskog studija Ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku.
- HANNA JAKOVAC**, studentica V. godine sveučilišnog integriranog poslijediplomskog i diplomskog Učiteljskog studija na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku.
- TEREZIJA MARKOVINOVIĆ, SONJA SKRLETOVIĆ, MIA ZEKO, TOMISLAV STOJANOVIĆ, MATEJ ŠIBALIĆ I KARLO VUKOJEVIĆ**, studenti II. godine sveučilišnog diplomskog studija Njemački jezik i književnost, prevoditeljski smjer na Filozofskom fakultetu Osijek.
- MARIN VALINČIĆ, FILIP GLIBO, FILIP GRGIĆ I JOSIP ZOVKIĆ**, studenti I. godine sveučilišnog diplomskog studija Građevinarstvo, smjer Nosive konstrukcije na 3 Građevinskom i arhitektonskom fakultetu Osijek.
- TEA HRGOVIĆ**, studentica III. godine sveučilišnog poslijediplomskog studija Arhitekture i urbanizma na Građevinskom i arhitektonskom fakultetu Osijek.
- MARIA DRAGOMIROVIĆ**, studentica III. godine sveučilišnog integriranog poslijediplomskog i diplomskog sveučilišnog Filozofskoteološkog studija na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu.
- LUCIJA TICA**, studentica IV. godine sveučilišnog integriranog poslijediplomskog i diplomskog Filozofsko-teološkog studija na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu.
- SARA AŠČIĆ**, studentica II. godine sveučilišnog diplomskog studija Kineziološka edukacija na Kineziološkom fakultetu Osijek.
- KARLA VOJEDILOV**, studentica I. godine sveučilišnog diplomskog studija Kineziološka edukacija

- na Kineziološkom fakultetu Osijek.
- NIKA PUŠELJIĆ**, studentica VI. godine sveučilišnog integriranog poslijediplomskog i diplomskog studija Medicina na Medicinskom fakultetu Osijek.
- BRANKO ŠEGO**, student V. godine sveučilišnog integriranog poslijediplomskog i diplomskog studija Medicina na Medicinskom fakultetu Osijek.
- IVANA PERIŠIĆ**, studentica III. godine sveučilišnog integriranog poslijediplomskog i diplomskog studija Pravo na Pravnom fakultetu Osijek.
- PETRA MAMIĆ I KARLA OBERKIRŠ**, studentice III. godine sveučilišnog integriranog poslijediplomskog i diplomskog studija Pravo na Pravnom fakultetu Osijek.
- ŽELJKA RAGUŽ**, studentica II. godine sveučilišnog diplomskog studija Procesno inženjerstvo na Prehrambeno-tehnološkom fakultetu Osijek.
- DIJANA CVETKO**, studentica II. godine sveučilišnog diplomskog studija Prehrambeno inženjerstvo na Prehrambeno-tehnološkom fakultetu Osijek.
- VESNA ILIČIĆ**, studentica III. godine sveučilišnog poslijediplomskog studija Žičani instrumenti, smjer Gitara na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku.
- DOMINIK KARAULA**, student II. godine sveučilišnog diplomskog dvopredmetnog studija Gluma i Lutkarska animacija na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku.
- TEA GUTIĆ**, studentica II. godine sveučilišnog diplomskog studija Biologija i kemija, smjer nastavnički na Odjelu za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
- GABRIEL MIRKOVIĆ I IVANA SKUZIN**, studenti II. godine sveučilišnog diplomskog studija Biologija, smjer znanstveni na Odjelu za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
- ILIJU VUČKOVIĆ**, student III. godine sveučilišnog poslijediplomskog studija Fizike na Odjelu za fiziku Sveučilišta Josipa Strossmayera u Osijeku.
- MIKULEC MAGDALENA**, studentica II. godine sveučilišnog poslijediplomskog studija Fizike na Odjelu za fiziku Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
- MARTA MALOVIĆ**, studentica I. godine sveučilišnog diplomskog studija Kemija, smjer istraživački na Odjelu za kemiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
- MARKO ŠIMIĆ**, student I. godine sveučilišnog diplomskog studija Kemija, smjer istraživački na Odjelu za kemiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
- JOSIPA SABLJO**, studentica II. godine sveučilišnog diplomskog studija Matematika, smjer Matematika i računarstvo na Odjelu za matematiku Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
- IVAN VUKOVIĆ**, student I. godine sveučilišnog diplomskog studija Matematika, smjer

Financijska matematika i statistika na Odjelu za matematiku Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

ODRŽAN MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SIMPOZIJ „150 GODINA VJESNIKA ĐAKOVAČKO-OSJEČKE NADBISKUPIJE“

Antonija PRANJKOVIĆ

Na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu, 4. i 5. svibnja 2023. godine, održana je Središnja proslava jubilejske obljetnice 150 godina Vjesnika Đakovačko-osječke nadbiskupije - časopisa za pastoralnu orijentaciju. Proslava je obilježena dvodnevnom međunarodnim znanstvenim simpozijem u organizaciji Đakovačko-osječke nadbiskupije, Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu, Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU-a u Đakovu, Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani te Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku. Proslava i program simpozija je prvoga dana obogaćen zahvalnim misnim slavljem u đakovačkoj prvostolnici sv. Petra, a zaključena svečanom jubilejskom

akademijom na kraju drugoga dana simpozija. Prvoga dana simpozija, nakon pozdravnih govora organizatorâ, plenarna predavanja održali su predsjednik Matice hrvatske i književnik Miro Gavran (O uređivanju časopisa) te akademik Stjepan Damjanović (Strossmayerova polemika s pravoslavim vladikama). Potom su uslijedile tri sesije predavanja. U prvoj su svoja izlaganja održali prof. dr. sc. Ivica Raguž, prof. dr. sc. Milica Lukić, dr. sc. Ivan Zubac te Branimir Stanić. Nakon diskusije i stanke za ručak uslijedila su predavanja dr. sc. Siniše Kovačića, dr. sc. Ivana Benakovića, doc. dr. sc. Vere Blažević Krezić te doc. dr. sc. Domagoja Tomasa. U posljednjemu dijelu programa prvoga dana simpozija, predavači su bili izv. prof. dr. sc. Zvonko Pažin, doc. dr. sc. Janez Ferkolj te izv. prof. dr. sc. Ana Biočić nakon čega je održano zahvalno misno slavlje u Katedrali sv. Petra u Đakovu.

Drugoga dana simpozija, u četiri sesije, predavanja su održali prof. dr. sc. Pero Aračić, profesor emeritus, prof. dr. sc. Ivica Žižić, izv. prof. dr. sc. Sladana Josipović Batorek, izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin, doc. dr. sc. Tomislav Čurić, izv. prof. dr. sc. Josip Berdica, dr. sc. Jasna s. Krista Mijatović, doc. dr. sc. Hrvoje Kalem, mr. sc. Drago Marković, izv. prof. dr. sc. Boris Vulić, doc. dr. sc. Zdenko Ilić, doc. dr. sc. Drago Tukara, mr. sc. Ivan Andrić te mons. dr. sc. Marin Srakić. Središnja proslava jubilejske 150. obljetnice Vjesnika Đakovačko-osječke nadbiskupije završena je svečanom akademijom tijekom koje su uručene povelje zahvalnosti posebno zaslužnim osobama i ustanovama za doprinos i dugogodišnju podršku ovom najstarijem živućem vjerskom časopisu na hrvatskom jeziku koji izlazi u kontinuitetu od 1873. godine, kada ga je pokrenuo đakovački biskup J. J. Strossmayer.

Digitalna učionica budućnosti u Osijeku - projekt Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti i tvrtke Profil Klett d. o. o.

Maja BRUST NEMET

Dekanica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku prof. dr. sc. Emina Berbić Kolar i direktor tvrtke Profil Klett d. o. o. dr. sc. Dalibor Greganić potpisali su 24. travnja 2023. godine sporazum o suradnji. Prvi projekt u partnerstvu ostvaren je zajedničkim ulaganjem u prvu Digitalnu učionicu budućnosti u istočnoj Hrvatskoj, a nastavit će se kroz stručnu podršku, edukacije i digitalne obrazovne sadržaje koji su imperativ u obrazovanju sadašnjih i budućih naraštaja. Svečano otvorenje Digitalne učionice budućnosti upriličeno je 24. travnja 2023. godine na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Svečanosti otvorenja nazočili su: rektor prof. dr. sc. Vlado Gubler, prorektor prof. dr. sc. Damir Matanović, dekanica prof. dr. sc. Emina Berbić Kolar, direktor izdavačke kuće Profil Klett dr. sc. Dalibor Greganić, direktorica edukacije i projekata Nataša Gjuran, prof., pročelnica za školstvo Osječko-baranjske županije Miranda Glavaš-Kul, prof., ravnatelj osnovnih škola Osječko-baranjske županije, djelatnici Fakulteta kao i djelatnici tvrtke Profil Klett d. o. o. Digitalna učionica budućnosti, u vrijednosti 20.000,00 €, prva je takva moderna i sofisticirana učionica u istočnoj Hrvatskoj. Učionica omogućava izvođenje kreativne nastave u digitalnom

okruženju. Opremljena je interaktivnom pametnom pločom, komunikacijskom opremom za nastavu na daljinu, HD kamerom, mobilnim stolicama i anatomske stolice te vrhunskim zvučnim sustavom. Projekt pripremanja budućih učitelja za digitalnu transformaciju obrazovanja, pokrenut je u partnerstvu Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku s izdavačkom kućom Profil Klett i Googleom, jednom od najvećih svjetskih kompanija. Prva digitalna učionica budućnosti u istočnoj Hrvatskoj svjedoči o spremnosti Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti na dugoročno ulaganje u razvoj digitalnih kompetencija studenata, ali i zaposlenih u našoj obrazovnoj ustanovi. Izvrsna tehnologija implementirana s komunikacijskom opremom za nastavu na daljinu te udžbenički kompleti s pripadajućim radnim i didaktičkim materijalima instaliranim u digitalnoj učionici jamče da će Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti s izvrsnim metodičarima itekako profitirati u znanju te biti kompetentan edukator za druge. "Digitalni obrazovni sadržaji postaju imperativ u obrazovanju

mladih naraštaja, a za nekoliko godina kad naši studenti postanu učitelji, bit će standardni i sastavni dio obrazovnog procesa, stoga je ovaj projekt izuzetno vrijedan za edukaciju naših studenata." - istaknula je dekanica prof. dr. sc. Emina Berbić Kolar. "Naša je društvena odgovornost promicati status i ugled učitelja, stoga ulažemo vrijeme i znanje u razvoj budućih profesionalno kompetentnih učitelja. Njih čeka važan i izazovan posao u budućnosti i mi smo tu da im pomognemo uz sjajne partnere poput Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku." - istaknuo je dr. sc. Dalibor Greganić, direktor tvrtke Profil Klett d. o. o. "Znanje, radost poučavanja, kompetencije i kvalitetna tehnologija ključ su uspjeha u procesu poučavanja budućih učitelja koji će svoja znanja obogaćivati i oplemenjivati u susretu sa svojim učenicima te ih pripremati za život" - istaknula je Nataša Gjuran, direktorica edukacije i projekata u tvrtki Profil Klett d.o.o. Dana 24. travnja 2023. godine održane su stručne edukacije za djelatnike Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Teme edukacije bile su *Uporaba digitalne učionice budućnosti te upoznavanje s komponentama i ciljevi implementiranja digitalne učionice budućnosti u sustav obrazovanja*. Edukacije u trajanju od dva sata vodile su direktorica promocije i edukacije Nataša Gjuran, prof. i IT stručnjakinja Petra Čaldarević iz tvrtke Profil Klett d. o. o.

Održan znanstveni skup „Društva i bolesti“

Na Filozofskom fakultetu u Osijeku tijekom 20. i 21. travnja 2023. održan je dvodnevni znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem "Društva i bolesti: odgovori na zdravstvene krize u modernoj i suvremenoj povijesti". Gotovo 40 izlagača iz Hrvatske i susjednih zemalja predstavilo je svoja historiofafska, lingvistička, filozofska, antropološka, etnološka i ostala istraživanja posvećena pandemijama i različitim zdravstvenim krizama. Izlaganja su bila popraćena vrlo zanimljivim i poticajnim raspravama, pri čemu je skup poslužio kao izvrsna prilika za razmjenu ideja i upoznavanje znanstvenika s različitim institucijama. Konačni i detaljniji rezultati navedenih istraživanja naći će se u zborniku radova.

POSJET SAVJETNICE PRAVOBRANITELJICE ZA OSOBE S INVALIDITETOM SVEUČILIŠTU U OSIJEKU

„Podrška studentima s invaliditetom pitanje je osiguranja razumnih prilagodbi čija je uskrata oblik diskriminacije“

Damir ŠPANIĆ/
Foto: Mario BUREK

Branka Meić Salie, savjetnica pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, posjetila je u srijedu, 19. travnja 2023. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Tijekom kratkoga, no sadržajnog posjeta, savjetnica je u pratnji prof. dr. sc. Loretane Farkaš, prorektorice za nastavu i studente, obišla Novi paviljon Studentskog doma u sveučilišnom kampusu koji je u potpunosti prilagođen studentima s invaliditetom. U Konferencijskoj dvorani Novog paviljona održala je potom izlaganje koordinatorkama i povjerenicima za studente s invaliditetom i studente ranjivih i podzastupljenih skupina imenovanih na sastavnicama Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u kojemu se osvrnula na rad Koordinacije pravobraniteljice za osobe s invaliditetom za podršku u visokom obrazovanju, novi Zakon o osobnoj asistenciji, govorila je o definiciji studenta s invaliditetom, koje prilagodbe studenti trebaju te koji su najveći izazovi, ali i koje su dobre prakse na drugim sveučilištima.

Zanimljivo je istaknuti kako je prilikom prikaza broja studenata s invaliditetom po sveučilištima u Republici Hrvatskoj izdvojeno Sveučilište u Osijeku kao ono s najvećim postotkom udjela studenata s invaliditetom u odnosu na ukupan broj studenata, što je pokazatelj dobre metodologije prikupljanja podataka te izvrsne suradnje sveučilišnog Ureda za studente s invaliditetom i službi zaduženih za rad sa studentima s invaliditetom, prije svega prodekana, djelatnika studentskih referada i koordinatora za

studente s invaliditetom sa sveučilišnih sastavnica. Pokazatelj sustavne brige za studente s invaliditetom na Sveučilištu u Osijeku jest i Strategija Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 2021.-2031. koja uključuje studente s invaliditetom i ranjive skupine studenata. Održala je Branka Meić Salie i kratak razgovor sa studentima s invaliditetom Sveučilišta u Osijeku, tijekom kojega su studenti govorili o ponešto konkretnijim preprekama s kojima se susreću u svakodnevnom studentskom životu te su upućeni

na Područni ured Osijek Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom te sveučilišni Ured za studente s invaliditetom kao mjesta na kojima mogu dobiti svu potrebnu podršku. Tijekom posjeta savjetnice pravobraniteljice dogovorena je suradnja Ureda za studente s invaliditetom i Područnog ureda Osijek Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom u području edukacije studenata viših godina studija o zakonodavnim praksama i pravima koja mogu ostvariti kada je riječ o poslodavcima i zapošljavanju.

TKO SU STUDENTI S INVALIDITETOM?

● Studenti s invaliditetom su studenti čija zdravstvena stanja, teškoće ili oštećenja u međudjelovanju s čimbenicima iz okoline mogu sprečavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u akademskom okruženju na ravnopravnoj osnovi s drugim studentima zbog čega su im potrebne odgovarajuće prilagodbe i podrška. Ovim studentima nužno je osigurati razumnu prilagodbu koja znači potrebni i prikladnu preinaku i podešavanja, koja ne predstavljaju nesrazmjerno ili neprikladno opterećenje za onoga koji je tu prilagodbu dužan osigurati.

SMJEŠTAJNI KAPACITETI ZA STUDENTE S INVALIDITETOM

● Prema riječima Ivane Herceg Mišković, tajnice Studentskog centra u Osijeku, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku trenutačno raspolaže s 1426 ležajeva, od čega je 21 soba pristupaćina studentima smanjene pokretljivosti. Studentima s invaliditetom u Studentskom domu Ivan Goran Kovačić prilagođene su četiri sobe, u Studentskom domu Kralja Petra Svačića sedam, a u Novom paviljonu deset soba. Studenti s invaliditetom imaju nižu cijenu smještaja o odnosu na ostale studente te mjesečni smještaj plaćaju 53 €, bez obzira na to jesu li smješteni u dvokrevetnoj ili jednokrevetnoj sobi.

PROJEKTI SVEUČILIŠTA U OSIJEKU

Predstavljamo projekte Akademije za umjetnost i kulturu i Odjela za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Znanstvenoistraživačka djelatnost Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku odvija se kroz interne znanstvenoistraživačke projekte znanstveno/umjetničko-nastavnih sastavnica Sveučilišta, projekte Ministarstva znanosti i obrazovanja, Hrvatske zaklade za znanost i druge znanstvenoistraživačke i stručne projekte na nacionalnoj i međunarodnoj razini koji se provode u okviru STEM područja znanosti (prirodne znanosti, tehničke znanosti, biomedicina i zdravstvo, biotehničke znanosti) te društveno-humanističkoga (DH) područja (društvene znanosti, humanističke znanosti) te interdisciplinarnoga područja znanosti. U prethodnim brojevima Sveučilišnoga glasnika upoznali smo vas s odobrenim projektima u okviru operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.” iz područja istraživanja, tehnološkoga razvoja i inovacija financiranog sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskoga fonda. Predstavili smo projekte u okviru operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.”, projekte Hrvatske zaklade za znanost, središnje institucije koja osigurava financijsku potporu temeljnim, primijenjenim i razvojnim znanstvenim istraživanjima u okviru programa: „Istraživački projekti”, „Uspostavni istraživački projekti”, projekti u okviru programa „Razvoj karijera mladih istraživača – izobrazba novih doktora znanosti”, projekti Agencije za mobilnost i programe Europske unije u okviru programa Erasmus+ 2014. – 2020., najvećega programa Europske unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport. Započeli smo i s predstavljanjem aktivnosti u okviru COST programa. COST (*European Cooperation in Science and Technology*) je najstariji europski program, uspostavljen 1971., koji promiče suradnju među znanstvenicima, omogućava razvoj novih ideja i inicijativa te uspostavu mreža među znanstvenicima, ali i nevladinih organizacija kao i malih i srednjih poduzeća kojima u Republici Hrvatskoj koordinira Ministarstvo znanosti i obrazovanja. U prethodnim brojevima Glasnika predstavljen je EUKI projekt koje-

mu je svrha poticanje klimatske suradnje unutar Europske unije kako bi se ublažile emisije stakleničkih plinova. Po prvi put predstavljamo projekt u sklopu programa Horizon Europe Framework Programme (HORIZON) koji se provodi po načelima Novoga europskog Bauhausa (NEB), a čine ga tri temeljne vrijednosti: održivost, estetika i uključivanje koje povezuju znanost, tehnologiju i inženjerstvo s kulturom i umjetnošću.

U ovome broju Sveučilišnoga glasnika predstavljamo projekte Akademije za umjetnost i kulturu i Odjela za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Akademija za umjetnost i kulturu provodi projekt: „Tvornica Zemlja”, a voditelj je projekta izv. prof. dr. art. Tihomir Matijević. Riječ je o projektu u okviru kojega se održava radionica temeljena na uzajamno nadopunjujućem odnosu tradicionalne kiparske tehnike i suvremene kiparske prakse te njoj imanentnog oblikovnog izražavanja. Ta specifična likovna manifestacija znakovitoga naziva jedinstvena je po svojoj osnovnoj koncepciji – ustrajnoj umjetničkoj ideji skulptorskoga oblikovanja u izvornoj terakoti.

Drugi je projekt Akademije za umjetnost i kulturu „ORG – osječka radionica grafike”, a voditelj je projekta doc. art. Mario Matoković. Cilj je projekta istraživanje i vizualno izražavanje u grafičkome izričaju kao jednomu vrlo specifičnome mediju koji zahtijeva posebne materijale i vještine pri izvođenju različitih tehnika.

Treći je interni znanstvenoistraživački projekt Odjela za biologiju „Karakterizacija uzročnika holandske bolesti brijesta u Hrvatskoj – raznolikost i sposobnost prilagodbe na promjene okolišnih čimbenika”, a voditeljica je projekta doc. dr. sc. Zorana Katanić. Cilj je projekta utvrđivanje sposobnosti prilagodbe fitopatogene gljive *O. novo-ulmi* na promjene u okolišu, a dobiveni će rezultati dati važne spoznaje o povezanosti raznolikosti i populacijske strukture patogena s mogućnostima prilagodbe na čimbenike okoliša.

ODJEL ZA BIOLOGIJU SVEUČILIŠTA JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

„Karakterizacija uzročnika holandske bolesti brijesta u Hrvatskoj – raznolikost i sposobnost prilagodbe na promjene okolišnih čimbenika”

Nositelj projekta:
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Odjel za biologiju
Voditelj projekta:
doc. dr. sc. Zorana Katanić,
Odjel za biologiju
Suradnici na projektu Odjela za biologiju Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: izv. prof. dr. sc. Ljiljana Krstin, izv. prof. dr. sc. Rosemary Vuković, izv. prof. dr. sc. Ivna Štolfa Čamagajevac
Suradnici na projektu Sveučilišta u Zagrebu: prof. dr. sc. Mirna Čurković Perica, Prirodoslovno-matematički fakultet/Biološki odsjek, i prof. dr. sc. Marilena Idžojtić, Fakultet šumarstva i drvne tehnologije
Vrijednost projekta:
14,778.77 €
Razdoblje trajanja provedbe projekta:
siječanj – prosinac 2023.
Izvor financiranja:
Zaklada Adris

Sušenje brijesta na području Hrvatske zbog holandske bolesti brijesta

Opis projekta

Rod *Ulmus* obuhvaća velik broj listopadnih drvenastih vrsta široko rasprostranjenih u sjevernom umjerenom području te u subtropskom području srednje Amerike i jugoistočne Azije. Na području Europe prirodno su rasprostranjene tri vrste: poljski brijest (*Ulmus minor*), vez (*Ulmus laevis*) i gorski brijest (*Ulmus glabra*). Uz gubitak i fragmentaciju staništa, intenzivno propadanje brijestova uzrokovala je pojava i širenje fitopatogenih gljiva mješnarki koje uzrokuju holandsku bolest brijesta. Holandska bolest brijesta smatra se jednom od najrazornijih bolesti drvenastih biljnih vrsta. Karakteri-

Izolati fitopatogene gljive *Ophiostoma novo-ulmi* na MEA podlozi

stični simptomi bolesti su žućenje i uvenuće listova nakon čega dolazi do sušenja i opadanja listova te u konačnici sušenja cijelog stabla. Uz vanjske simptome, javljaju se i specifični unutarnji simptomi koji se mogu lako prepoznati na po-

prečnom prerezu zaraženih grana kao tamno obojenje ksilema u obliku isprekidanog ili cjelovitog prstena. Širenju bolesti u najvećoj mjeri doprinose vektori potkornjaci. Od početka 20. stoljeća, kada se prvi puta pojavila, holandska bo-

lest brijesta uzrokuje masovno sušenje i odumiranje brijesta (*Ulmus* spp.) na području Sjeverne Amerike i Europe, a intenzitet ove bolesti ne smanjuje se tijekom vremena. Bolest je proširena i na području Hrvatske te ima izrazito velik utjecaj na populacije brijesta u hrvatskim šumama, osobito na poljski brijest. Do sada su zabilježene dvije uzastopne pandemije uzrokovane srodnim patogenim vrstama. Prvu pandemiju uzrokovala je vrsta *Ophiostoma ulmi*, a danas bolest primarno uzrokuje vrsta *Ophiostoma novo-ulmi* koja se dijeli na podvrste spp. *novo-ulmi* i ssp. *americana* te su u većini prirodnih populacija u većem ili manjem udjelu zastupljeni njihovi fertilni hibridi. Kako bi se prilagodili promjenama u okolišu biljni patogeni se oslanjaju na fenotipsku plastičnost, migriraju na nova područja ili evoluiraju. Bolje razumijevanje odgovora patogena na promjene u okolišu osobito je značajno u uvjetima sve izraženijih klimatskih promjena. Poznavanje biološ-

reproduktivna izolacija između njih nije potpuna, dolazilo je do križanja što je značajno utjecalo na populacijsku strukturu te evoluciju i sposobnost prilagodbe ovog iznimno virulentnog patogena brijesta. Trenutno se na području Europe u velikoj mjeri preklapaju podvrste spp. *novo-ulmi* i ssp. *americana* te su u većini prirodnih populacija u većem ili manjem udjelu zastupljeni njihovi fertilni hibridi. Kako bi se prilagodili promjenama u okolišu biljni patogeni se oslanjaju na fenotipsku plastičnost, migriraju na nova područja ili evoluiraju. Bolje razumijevanje odgovora patogena na promjene u okolišu osobito je značajno u uvjetima sve izraženijih klimatskih promjena. Poznavanje biološ-

kih svojstava patogena, njegove raznolikosti te sposobnosti prilagodbe na okolišne čimbenike predstavljaju temelj za donošenje odluka o optimalnim strategijama za sprječavanje širenja patogena i zaštitu biljnih vrsta koje taj patogen zaražava. Međutim, sposobnost prilagodbe fitopatogene gljive *O. novo-ulmi* na promjene u okolišu nije dovoljno istražena.

Cilj je ovoga projekta istražiti utjecaj temperaturnih promjena na *O. novo-ulmi*, uključujući brzinu rasta i virulentnost te pokazatelje oksidacijskog stresa i antioksidacijski odgovor genetički različitih izolata. Dobiveni rezultati dat će važne spoznaje o povezanosti raznolikosti i populacijske strukture patogena s mogućnostima prilagodbe na čimbenike okoliša, što će se moći primijeniti u epidemiološkim predikcijama. Vrsta *O. novo-ulmi* može se razmnožavati nesporno i spolno, a u sklopu ovog projekta istražiti će se potencijal za spolno razmnožavanje na području Hrvatske koje doprinosi povećanju raznolikosti. Spolno razmnožavanje *O. novo-ulmi* moguće je samo između jedinki različitog MAT tipa parenja, što je određeno genima na MAT genskom lokusu. Do sada se za određivanje MAT tipova *O. novo-ulmi* primjenjivalo sparivanje izolata nepoznatog MAT tipa s izolatima poznatog MAT tipa u laboratorijskim uvjetima. Ovim projektom optimizirat će se primjena molekularnih metoda za određivanje MAT tipova što će značajno olakšati utvrđivanje omjera MAT tipova u populacijama *O. novo-ulmi* te tako unaprijediti metodologiju koja se primjenjuje u istraživanjima ovog važnog biljnog patogena.

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

„.ORG - osječka radionica grafike“

Voditelj projekta:
doc. art. Mario Matoković
Nositelj projekta:
Akademija za umjetnost
i kulturu u Osijeku
Razdoblje trajanja projekta:
20. - 30. lipnja 2022. godine
Vrijednost projekta:
4.100,00 €
Izvor financiranja:
Ministarstvo kulture i
medija RH, Studentski zbor

Opis projekta

Projekt „.ORG - osječka radionica grafike“ imao je namjeru upoznati studente Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku s proširenim viđenjem i novim tehnološkim mogućnostima suvremene grafike. To podrazumijeva pokretanje prve osječke studentske radionice grafike koja teži poticanju suvremenog pristupa unutar nje, a koji uključuje prošireni i konceptualno zaokruženi način rada. Radionica je trajala deset dana, aktivnosti su se održavale u grafičkim radionicama Akademije za umjet-

nost i kulturu u Osijeku gdje se nalazi vrlo dobro opremljena radionica za duboki, visoki i propusni tisak. Takav pristup mediju grafike omogućio je aktivno promišljanje, proširivanje i razmjenu znanja s profesorima i studentima drugih fakulteta te tako utjecao i na razvoj i vitalnost nastavnih procesa na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku.

Također, projekt je zamišljen i kako bi se potaknulo studente na razvoj individualnih poetika što je za ishod imalo stvaranje prepoznatljive, inovativne i bogatije kulturne scene u gradu, regiji, ali i šire. Studenti su na radionici mentorirali profesori s domicilne akademije (izv. prof. art. Mario Čaušić, izv. prof. dr. art. Ines Matijević Cakić, doc. art. Mario Matoković, Krunoslav Dundović, umjetnički suradnik) koji svojom kontinuiranom praksom unutar grafike djeluju dugi niz godina, i u izlagačkim aktivnostima na nacionalnoj i međunarodnoj razini, ali i u edukaciji novih mladih naraštaja grafičara. S druge strane, gosti mentori bili su profesori s drugih akademija iz

regije koji su sa svojim studentima činili okosnicu ovog projekta koji je za cilj imao i umrežavanje, razmjenu iskustava, vještina i znanja vezanih uz medij. Cilj projekta jest istraživanje i vizualno izražavanje u grafičkom izričaju kao vrlo specifičnom mediju koji zahtijeva posebne materijale, ali i vještine pri izvođenju različitih tehnika. Posebnosti projekta očitovale su se i u nazočnosti nekoliko studenata s drugih srodnih institucija što je za cilj imalo povezivanje različitih akademija i djelovanje u području likovnih umjetnosti. Jedan od glavnih ciljeva projekta bio je da se radionica oprema iz godine u godinu i svakako da ovaj projekt zaživi te u jednom trenutku postane međunarodna radionica, okosnica Odsjeka za vizualne i medijske umjetnosti u cilju privlačenja studenta s različitih akademija na nacionalnoj i međunarodnoj razini (Erasmus+). Konačni ishodi radionice bili su prezentirani u formi izložbe u Galeriji Knifer, studentskoj galeriji Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku.

Voditelj projekta:
izv. prof. dr. art. Tihomir
Matijević
Suradnici projekta:
dr. art. Margareta Lekić,
umjetnička suradnica;
Josipa Stojanović, asistentica
Nositelj projekta:
Akademija za umjetnost
i kulturu u Osijeku
Razdoblje trajanja projekta:
20. - 30. lipnja 2021. godine
Vrijednost projekta:
2.000,00 €
Izvor financiranja:
Ministarstvo kulture
i medija RH

Opis projekta

„Tvornica Zemlja“ od svoga postanka i prve izložbe 2003. godine bilježi uspješan rad dokumentiran kvalitetnim izložbenim katalozima. Ta specifična likovna manifestacija znakovitog naziva jedinstvena je po svojoj osnovnoj koncepciji - ustrajnoj umjetničkoj ideji skulptorskog oblikovanja u izvornoj terakoti. Tijekom godina na radionici su sudjelovali mnogi umjetnici, od najstarijih majstora skulpture, poput Branimira Crlenjaka i Antuna Babića, preko Stjepana Gračana, Mire Vuće sve do novih autora, primjerice Daniela Kovača, Marine Bauer, Hrvoja Urumovića ili Denisa Kraškovića. Neprekidno se provodi organizacijska koncepcija po kojoj, osim već izgrađenih umjetnika i akademskih kipara potvrđenih stvaralačkih opusa, na simpoziju sudjeluju i studenti kiparstva, ravnopravno sa svojim starijim kolegama ili profesorima. Jedna od osnovnih značajki simpozija je da egzistira uz pogon tvornice crijeva i opeka. U jedinstvenom okruženju u kojemu se odvijaju umjetnički stvaralački proces, atmosfera tvornice i rada sublimira se u atmosferu radionice. Ondje se odvija i neposredan kontakt s tvorničkim rad-

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

„TVORNICA ZEMLJA“ - međunarodni kiparski simpozij 2022.

nicima, koji su kiparima prva publika pa i prvi kritičari. Čak i više od toga, radnici su izravno uključeni u sam proces nastanka radova, odnosno njihove finalne tehničke i tehnološke obrade, budući da sudjeluju u pečenju terakote koja se termički obrađuje u velikim industrijskoopkarskim pećima.

Cilj radionice „Tvornica Zemlja“ temeljen je na uzajamno nadopunjujućem odnosu tradicionalne kiparske tehnike po kojoj je radionica stekla svoje ime i afirmaciju te procesa suvremene kiparske prakse i njoj imanentnog oblikovnog izražavanja. S obzirom na to da studenti, umjetnici, mentori i profesori zajedno stvaraju svoja umjetnička djela uz naglašeni edukativni dio radionice važni cilj je i komunikacija, kreativno odmjeravanje i protočnost ideja u razmjeni različitih iskustava pri neposrednom doticaju i zajedničkom radu različitih umjetnika. Iz različitih pristupa kiparstvu logično je da će proizaći rješenja raznorodnih morfološko-stilskih izričaja.

Naposljetku, neizostavno je da je zaliha skulptorskih izvedbi nastalih tijekom posljednjih godina funkcioniranja radionice poprimila vrijednost i značenje zbirke, te je jedan od ciljeva nove radionice i adekvatno buduće smještanje i eksponiranje zbirke u javni prostor.

Cilj je simpozija tijekom godina bio ostvariti i interdisciplinarnu suradnju s osnovnim i srednjim školama kako bi se proširio krug do sada gotovo nepostojeće umjetnički aktivno angažirane publike i na taj način promovirati Akademiju i Sveučilište osim na, do sada, internacionalnoj, državnoj i široj lokalnoj razini, i na užoj razini kako bi se uključili građani svih uzrasta.

KREATIVNA RIZNICA SNAŽNOM POTPOROM EKONOMIJE POTIČE RAZVOJ KREATIVNE INDUSTRIJE

Ivana RAB GULJAŠ

Deveto je izdanje Kreativne riznice održano od 25. do 27. travnja na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, u organizaciji EFOS-a i Instituta Andizet. Raskošan je program, sastavljen od 32 programskih sadržaja u kojemu je sudjelovalo 76 izlagača, okupio ponovno približno 2 000 posjetitelja, a broj održanih volonterskih sati u svih devet godina održavanja premašio je 25 000.

Burza kreativnosti tematski je okrenuta fenomenu trgovanja idejama i proizvodima zaštićenim autorskim pravima. Pri tome su u središtu pozornosti idejne osobnosti kreativaca te uloga ekonomske znanosti u njihovu izlasku na tržišta - rekla je prof. dr. sc. Josipa Mijoč, izvršna direktorica Kreativne riznice. "Prestizžno je prepoznati industriju u nastajanju te ponuditi ekonomska znanja u njezinu institucionaliziranju. I ove smo godine posegli za temom za koju se nadamo da će i praktično zaživjeti u što skorijoj budućnosti - naglasila je prof. dr. sc. Jasna Horvat, predsjednica Uprave Kreativne riznice.

Dekan, prof. dr. sc. Boris Crnković podsjetio je kako je Ekonomski fakultet u Osijeku dobitnikom nagrade za Kreativnu riznicu 2016. godine te je jedini fakultet koji se može pohvaliti takvom nagradom dobivenom za polje kreativne industrije. Organizatori su Kreativne riznice Ekonomski fakultet u Osijeku i Andizet - Institut za znanstvena i umjetnička istraživanja u kreativnoj industriji.

Šest je partnera suradnički sudjelovalo u zahtjevnoj organizaciji Kreativne riznice: Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija, Akademija umjetnosti Novi Sad, Veleučilište Edward Bernays, Glazbena škola Franje Kuhača Osijek, Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku te Konferencija ArhiBau. U ime pokrovitelja, na otvorenju Kreativne riznice govorila Renata Margaretić Urlić, glasnogovornica i izaslanica Ministarstva kulture i medija.

Burza kreativnosti u središtu pozornosti

Kultura je egzistencijalni element svakodnevice, a Slavonija je puna dragulja koji su potencijali za kulturni turizam. Mladi, poput studenata, bit će baštini tih kulturnih i turističkih dragulja - istaknula je Margaretić Urlić. Osim Ministarstva kulture i medija pokrovitelji ovogodišnje Kreativne riznice bili su Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Osječko-baranjska županija, Grad Osijek te Sveu-

čilište J. J. Strossmayera u Osijeku.

O važnosti Burze kreativnosti, krovne teme 9. Kreativne riznice, svjedočilo je otvorenje na kojemu su nazočili brojni uglednici kako bi na uvodnom panelu naslovljenom Burza autentičnih odredišta, propitali spregu kreativne industrije i turizma. "Ljudi koji daju najbolje od sebe stvaraju autentičan doživljaj, no još nismo naučili i kako taj doživljaj naplatiti. Mi, naime, rado dajemo, no ponekad nam je to neugodno naplatiti", rekla je Ivana Jurić. Naglasila je kako su ljudi, dobri domaćini, najvažniji jer oni su ti koji ostvaruju potencijale. Važno je omogućiti im da dožive autentičan život i autentično okruženje, "jer čak je i dugotrajno ispijanje kave autentičan hrvatski doživljaj".

Razgovorna dinamičnost

Ekonomski se fakultet tijekom Kreativne riznice i ove godine pretvorio u mjesto drukčijeg načina promišljanja, projektnog okupljanja i rada. Kradom autorstva druga je panel-rasprava čija je usmjerenost bila okrenuta tehnologiji koja je ubrzala i olakšala mogućnosti povrede autorskih prava. Okupi umjetnika tema je o kojoj su raspravljali umjetnici kao proizvođači proizvoda i usluga namijenjenih

razmjeni na tržištu. O temi Potražnja za idejama panelisti su tražili odgovore na pitanja kako izgleda proces u kojem se razvija ideja te je li njezino posjedovanje dovoljno za uspjeh na tržištu, a koje iznose autori ideja kreativne industrije. Pismo - glava, panel-rasprava okupila je paneliste Vjekoslava Katušina, Branka Čegeca, Dayora Lončarića i Miroslava Cabraju, a moderirala ih je Jasna Horvat. Panelisti su raspravljali o izazovima vlastitih dvojnih uloga te su predlagali rješenja za razvoj kreativne industrije u Hrvatskoj. Zapororje je neosvijetljeni prostor kreativnog djelovanja kojim se osvjetljava pozornica, izlagači i javno izlagani sadržaji. U raspravi o djelatnostima zapozorja sudjelovali su mladi kreativci istaknutih karijera.

Programska raznovrsnost

Panel-rasprave dominirale su programom Kreativne riznice, ali su ovogodišnje iznenađenje predstavljale i raznovrsne izložbe, glazbeni programi, svjetlosni akvareli, motivacijska izlaganja te nagrađivanje najboljih natjecatelja na 4. Milenijskom natjecanju iz kreativne industrije kojim je moderirala Ivana Jobst. Motivacijske govore donijeli su Franjo Takač, Lucija Bilandžić i Romana Lekić, a vodila ih je Ana Zrnić. O glazbenom programu brinula se koordinatorka Josipa Erdhardt iz Glazbene škole Franje Kuhača.

U drugom danu održavanja simpozija Kreativna riznica, 26. travnja 2023. obilježeno je 35 godina umjetničkog rada Roberta Raponje. Svečanost Umjetnički portfelj RORArt bila

je posvećena Robertu Raponji, redovitom profesoru Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku, prorektoru za međuinstitucijsku suradnju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te istaknutom kazališnom redatelju s međunarodnom reputacijom.

Izložba Ružica Miković Žigmanov Otisci bjeline otvorena je uoči gala Vodikove svečanosti. Izložene radove, po riječima Mire Čurića, odlikuje minimalistička uporaba materijala, formata i tehnike te promišljen izbor načina otiskivanja bjeline na crninama. "Likovna interpretacija Ružice Miković Žigmanov dinamičan je odraz unutarnjih stanja i raspoloženja s razgovijetnim uplivima sadržaja iz okruženja. Motivi tih različitih, a u biti sličnih, likovnih razrješenja najčešće se spajaju u diptihe ili u triptihe, što onda predstavlja i svršetak "drame" autoričine likovne kreacije".

Vodikom nagrađeni najbolji te proglašen veleposlanik kreativne industrije

Ne skrivajući ponos zbog dugogodišnosti Kreativne riznice, dekan, prof. dr. sc. Boris Crnković, na završnici naslovljenoj Gala vodikova svečanost održanoj u četvrtak (27. travnja) navečer u Auli glagoljice, na-

glasio je kako Ekonomski fakultet u Osijeku krovnom temom Burza kreativnosti promiče fenomen trgovanja idejama zaštićenim autorskim pravima. Da se dobar glas daleko čuje, razvidno je i iz pohvala koje su neštedimice izgovorili i uzvanci, među kojima i Tomislav Žigmanov, ministar za ljudska i manjinska prava u Vladi Republike Srbije, Josip Miletić, dožupan osječko-baranjski, Ivan Radić, osječki gradonačelnik, prof. dr. sc. Vlado Guberac, rektor osječkog sveučilišta, i Vladimir Ham, intendant HNK-a. Rektor Vlado Guberac pozdravio je okupljene u ime osječke akademske zajednice koja broji više od 17 000 studenata te istaknuo kako je osječko sveučilište prepoznato kao središte proučavanja kreativne industrije u Republici Hrvatskoj.

Vodikom su nagrađeni sudionici panela s prošlogodišnje Kreativne riznice, kojem je publika dala najviše ocjene: Sabina Škrtić, Saša Ceci, Denis Stanić i professor emeritus Frano Barbir (koji je radni vijek posvetio istraživanju vodik). Tomislav Žigmanov imenovan je veleposlanikom kreativne industrije, a uručenim je imenovanjem preuzeo ulogu promicatelja kreativne industrije i potrebe njezina institucionaliziranja.

Umjetnički san o ljepoti Jasne Horvat

Na gala Vodikovoj svečanosti predstavljena je slikovnica Perunika autorice Jasne Horvat (ilustracije Petre Brnardić), u izdanju Naklade Ljevak i pod uredničkom palicom Nives Tomašević. Književna teoretičarka, prof. dr. sc. Milica Lukić nadahnuta je interpretirala stihove Jasne Horvat te potom naglasila kako se znanstvenica - književnica Jasna Horvat postavlja projektno prema različitim velikim temama, napose onima koje se tiču hrvatske kulturne baštine, baveći se temama iz kojih i po kojima se definira kulturni identitet. "Ova je slikovnica i potvrda da je san o ljepoti i potrebi za razumijevanjem svijeta upisan u naš DNK. Taj se san upisuje u znanost i umjetnost koje objedinjene čine kulturu jednog naroda, i ne samo jednog nego i svih. Uzela sam si za pravo misiju - promovirati hrvatsku kulturu time što teme koje su važne, koje držim simbolima našeg identiteta i naše opstojnosti, iznosim na pozornicu, kako bi predstavljeni vama i drugima dobivali priliku živjeti dalje.", nije štedjela nadahnuće Horvat.

Misiju prof. Horvat prigrio je i Vokalni ansambl Brevis, predvođen dirigenticom Antoanetom Radočaj Jerković i klavirskom pratnjom Davora Dedića, dojmljivo interpretirajući izbor iz skladbe Horizont Dalibora Bukvića. Dotle su, zagledani u horizonte, neumorni rizničari već počeli stvarati obrise Kreativne riznice 2024.

OSJEČKO SVEUČILIŠTE KREATIVNO JE SREDIŠTE

● Voditeljica svečanosti, izvršna direktorica Kreativne riznice, prof. dr. sc. Josipa Mijoč istaknula je kako je najveće gorivo projekta posvećenost i entuzijazam svih rizničara. "Od prvog nacrtu Kreativne riznice do danas ona se razvila u platformu na kojoj se njeguje mentorska suradnja nastavnika i studenata te smo kroz devet godina organiziranja svjedočili snažnim uzajamnostima, učenjima i napretku naših studenata. Hvala vam svima. Rizničari su i profesori, odnosno organizatori Kreativne riznice", istaknula je Mijoč, nakon čega je prikazan video u kojemu su rizničari govorili o svojim ulogama na Kreativnoj riznici, gledajući već u njezinu budućnost, poglavito u obljetničku, desetu godinu. Cjeloviti je program Kreativne riznice 2023. moguće naći na poveznici: <https://kreativna-riznica.com/program/>, a videozapise na YouTube kanalu Instituta Andizet.

Noć knjige 2023. u GISKO-u i predstavljanje knjige „Knjiga i kako je čitati“

Siniša PETKOVIĆ

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek, u razdoblju od petka 21. travnja do subote 23. travnja 2023. godine, obilježila je Noć knjige od 8.00 do 22.00 sata. Nakon tri godine pandemije Covid-19 i organiziranja te tradicionalne manifestacije u mrežnom okruženju, ove je godine to bilo moguće učiniti ponovno uživo što je naišlo na velik odaziv naših sugrađana i veliku posjećenost. Program je, tradicionalno bio bogat i raznorodan, a osmišljen je tako da privuče sve dobne skupine korisnika Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek i građana grada Osijeka. Prve su se večeri svi zainteresirani mogli učlaniti u Knjižnicu po sniženoj cijeni za sve kategorije korisnika, ali i obnoviti članstvo, ako su već ranije bili članovima. Nakon predstavljanja knjige "Priče od porculana" autorice Mirjane Pešec, posjetitelji su mogli nazočiti otvorenju istomene izložbe fotografija iste autorice. Noć knjige za djecu otvorena je glazbenom dobrodošlicom uz Osječke zumbiče, nakon čega su i djeca i roditelji nazočili radionicama priča "Kazalište sjena", kreativnim

radionicama 3D olovkama i VR naočala te edukativnoj radionici upoznavanja osnova rada robota pod nazivom "STEM-roboti". Druge su večeri svi korisnici koji dugi niz godina nisu vratili posudenu knjižničnu građu mogli istu vratiti bez naplate zakasnine. Održana je projekcija filma redateljice Grete Gerwig pod nazivom "Ladybird". Naši najmlađi sugrađani imali su priliku pogledati glazbenu dobrodošlicu uz Dokkicu, a potom nazočiti književnom susretu pod nazivom Zavičajna pričaonica s Nives Mađunić Barišić. Svi zainteresirani ponovno su mogli sudjelovati na edukativnoj STEM radionici, demonstraciji rada VR naočala te društvenim igrama. Tijekom obje večeri bilo je moguće pogledati izložbu organiziranu povodom obilježavanja Međunarodnog dana dječje knjige pod nazivom "Između stvarnosti i mašte", a za djecu iz Ukrajine bila je organizirana podjela književnih paketa. U organizaciji Društva knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema, Filozofskog fakulteta Osijek i Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek, u četvrtak, 27. travnja 2023. godine s početkom u 18.00 sati održano je

predstavljanje knjige pod nazivom "Knjiga i kako je čitati" autorice dr.sc. Ljiljane Sabljak. Uz knjigu, bila su predstavljena i nova izdanja Medicinske naklade. Priručnik za vođeno čitanje (biblioterapiju) pod naslovom "Knjiga i kako je čitati" autorice Ljiljane Sabljak pokazao je kako postoji posebna povezanost anatomije knjige i anatomije čovjeka. Autorica tu supovezanost propituje baveći se različitim aspektima čitanja. Svoju je knjigu podijelila u tri dijela: Čitanje kao osobit način komunikacije, Posebni programi poticanja i promicanja čitanja te Program vođenog čitanja, u kojem donosi praktične smjernice i upute uz opširan popis stručne literature. U prvom nas dijelu autorica uvodi u temu čitanja, donoseći iscrpan pregled suvremenih teorija čitanja, kao i filozofska i književna razmatranja i meditacije o tom fenomenu. Drugi dio, počevši od poglavlja Povijesni pregled primjene književnosti u terapijske svrhe, upozna je čitatelja s različitim oblicima terapijskog čitanja, biblioterapijom, vođenim čitanjem, ciljanim čitanjem i logobiblioterapijom, primjerice, baveći se ulogom voditelja posebnih programa poticanja čitanja.

NA FILOZOFSKOM FAKULTETU U OSIJEKU ODRŽANO JE PREDAVANJE U POVODU NACIONALNOG OBILJEŽAVANJA NOĆI KNJIGE 2023.

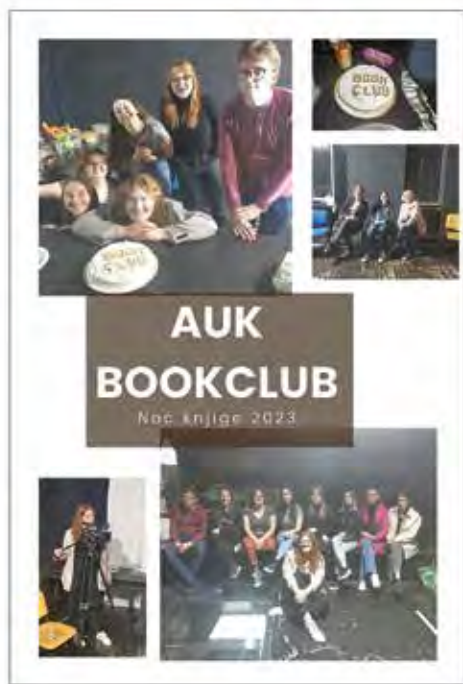
Noć knjige manifestacija je pokrenuta 2012. godine s ciljem poticanja kulture i radosti čitanja knjiga. Teme su ovogodišnje Noći knjige fenomen umjetne inteligencije, obilježavanje 150 godina od rođenja Marije Jurić Zagorke, Dinka Šimunovića i Antuna Gustava Matoša, 130 godina od rođenja Miroslava Krležu te 100 godina od rođenja Miljenka Smoje. U znak čestitke 150. rođen-

dana Marije Jurić Zagorke izv. prof. dr. sc. Anita Dremel s Katedre za sociologiju održala je predavanje „Zagorka u superlativima: najraspisanija, najpopularnija, najvoljenija i najomraženija“. Posjetitelji toga zanimljivog predavanja mogli su doznati u javnosti rijetko spominjane činjenice o prvoj hrvatskoj novinarki i urednici prvih ženskih časopisa, borbinji za ženska prava i au-

torici velikog broja romana koji već dulje od stoljeća uživaju veliku popularnost kod publike. Izv. prof. dr. sc. Anita Dremel odvela je slušatelje u prošlost i vrijeme kada se nastavak Zagorkinih romana čekao u redu pred kioscima, pojasnila je kako je na status Zagorkinih romana utjecala književna kritika te zašto su Zagorkini romani još uvijek popularni i traženi.

Knjiga za 5

Noć knjige 2023. na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku

Slađana PUPOVAC

U okviru dvanaeste Noći knjige, programa organiziranog u povodu Svjetskog dana knjige i autorskih prava i Dana hrvatske knjige, na Akademiji za umjetnost i kulturu realizirani su različiti programi koji promoviraju knjigu i čitanje te ističu njihovu vrijednost za pojedinca i društvo u cjelini. U prvom danu manifestacije tradicionalni sajam Knjiga za 5 - osim studenata, privukao je i srednjoškolske učenike i druge građane koji su uz simboličnu donaciju od 0,5 eura mogli izabrati nešto od po-

nuđenih naslova. Prikupljenim sredstvima nabavit će se knjižnična građa za knjižnicu Centra za odgoj i obrazovanje "Ivan Štark" Osijek. U Noći knjige studenti AUK Book Cluba proveli su noć u knjižnici koju je za tu prigodu "odglumila" crna soba Odjeka za kazališnu umjetnost. Veseli book-clubovci, pod dirigentskom palicom Lucije Marić, večer su započeli raspravom o knjigama pročitanim u travnju, a za temu su imale slavensku, grčku i nordijsku mitologiju, prisjetili su se i Molierea i Vesne Parun čija se 400. i 100. godišnjica rođenja obilježavaju ove godine. Uz

čitanje, književne igre i kvizove te gledanje filmova nastalih temeljem književnih predložaka, noć je bila prekratka svim sudionicima. U subotu 23. travnja na Svjetski dan knjige i autorskih prava održana je i utrka studenata i građana Osječki meandar koja je u svojem osmom izdanju okupila više od 200 sudionika. Naime, toga dana rođen je i Julije Knifer, Osječanin kojem je meandar, izveden u različitim tehnikama u bezbroj varijanti, osnovni motiv umjetničkog rada. Zelena knjižnica AUKOS-a tim je programom zatvorila ovogodišnju manifestaciju Noć knjige.

TEMA BROJA

Dodijeljene stipendije redovitim studentima Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u akademskoj godini 2022./2023.

Damir ŠPANIĆ

Natječaj za dodjelu studentskih stipendija i potpora Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku za akademsku godinu 2022./2023. redovitim studentima sveučilišnih prijediplomskih, diplomskih, integriranih prijediplomskih i diplomskih studija te stručnih prijediplomskih i diplomskih studija Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku objavljen je na internetskim stranicama Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku s rokom za prijave od 6. ožujka 2023. godine do 14. ožujka 2023. godine. Ukupno 90 predviđenih stipendija dodjeljivalo se u tri kategorije i nekoliko potkategorija, a dodjela pet potpora predviđena je studentima u stanju socijalne potrebe u kategoriji D.)

A.) Stipendije za izvrsnost dodjeljivale su se izvrsnim redovitim studentima koji studiraju na sveučilišnim prijediplomskim, sveučilišnim diplomskim studijima, sveučilišnim integriranim prijediplomskim i diplomskim studijima te stručnim prijediplomskim i diplomskim studijima na znanstveno-nastavnim i umjetničko-nastavnim sastavnicama Sveučilišta koji zadovoljavaju sljedeće uvjete: A1.) za studente viših godina studija da su stekli 60 ECTS bodova u prethodnoj akademskoj godini i ostvarili težinski prosjek ocjena svih položenih ispita tijekom studija prema kojem ulaze u 10% (deset posto) najuspješnijih studenata na studiju sukladno kriterijima matične znanstveno-nastavne sastavnice na kojoj studiraju.

A2.) za studente I. godine sveučilišnog prijediplomskog i stručnog prijediplomskog studija te I. godine sveučilišnog integriranog prijediplomskog i diplomskog studija da se nalaze na rang listi među 10% (deset posto) najuspješnijih kandidata prema uvjetima i kriterijima matične znanstveno-nastavne ili umjetničko-nastavne sastavnice (rezultati državne mature i/ili rezultati razredbenog postupka) za akademsku godinu 2022./2023.

A3.) za studente upisane u I. godinu sveučilišnog diplomskog studija i u I. godinu stručnog diplomskog studija da se nalaze na rang listi među 10% (deset posto) najuspješnijih kandidata prema uvjeti-

ma i kriterijima matične znanstveno-nastavne sastavnice na kojoj studiraju (rezultati razredbenog postupka ili težinski prosjek ocjena svih položenih ispita na prethodnoj razini studija) za akademsku godinu 2022./2023. godinu.

A4.) za studente upisane na više godine prijediplomskog, diplomskog ili integriranog studija te za studente upisane u I. godinu diplomskog studija na umjetničko-nastavnoj sastavnici da su ostvarili težinski prosjek od 4.000.

Od 40 stipendija za izvrsnost A.), Sveučilište u Osijeku dodjeljivalo je u A1.) 25 stipendija studentima viših godina studija, u A2.) 5 stipendija studentima I. godine sveučilišnog prijediplomskog i stručnog prijediplomskog studija te I. godine sveučilišnog integriranog prijediplomskog i diplomskog studija, u A3.) 5 stipendija studentima upisanim u I. godinu sveučilišnog diplomskog studija i u I. godinu stručnog diplomskog studija, te u A4.) 5 stipendija studentima viših godina prijediplomskog, diplomskog ili integriranog studija te studentima upisanim u I. godinu diplomskog studija na umjetničko-znanstveno-nastavnoj sastavnici. Prilikom vrednovanja prijave prednost su imali studenti koji imaju i druga postignuća tijekom studija kao što su rektorova nagrada, dekanova/pročelnikova nagrada te druge nagrade i priznanja ti-

jelekom studija, objavljeni radovi (znanstveni ili stručni), kao i uspjesi na natjecanjima državne ili međunarodne razine, a za umjetničke studije vrednovani su ostvareni javni umjetnički nastupi i umjetničke izložbe.

Broj studentskih stipendija za izvrsnost u kategorijama A1.) - A3.) koje se dodjeljuju pojedinoj sastavnici određivao se sukladno članku 20. Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na dodjelu studentskih stipendija i potpora Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku za svaku sastavnicu posebno, tako da se predviđeni ukupni broj stipendija za izvrsnost množio s postotnim udjelom koji redoviti studenti sastavnice čine u odnosu na ukupan broj redovitih studenata na Sveučilištu u Osijeku. Ukupno 5 stipendija u B.) studentima aktivnim sportašima dodjeljivalo se izvrsnim redovitim studentima koji studiraju na sveučilišnim prijediplomskim, sveučilišnim diplomskim studijima, sveučilišnim integriranim prijediplomskim i diplomskim studijima te stručnim prijediplomskim i diplomskim studijima na znanstveno-nastavnim i umjetničko-nastavnim sastavnicama Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku koji su aktivni članovi sportske udruge/kluba, sveučilišne sportske ekipe, nacionalne sveučilišne sportske ekipe uz uvjet da im je težinski

prosijek svih ocjena na studiju iznosio minimalno 3,500. Prilikom vrednovanja postignuća u obzir se uzimala uspješnost tijekom studija, dodatna postignuća: rektorova nagrada, dekanova/pročelnikova nagrada te druge nagrade i priznanja tijekom studija.

Stipendije u C.) studentima u stanju socijalne potrebe dodjeljivale su se redovitim studentima koji studiraju na sveučilišnim prijediplomskim studijima, sveučilišnim diplomskim studijima, sveučilišnim integriranim prijediplomskim i diplomskim studijima te stručnim prijediplomskim i diplomskim studijima na znanstveno-nastavnim i umjetničko-nastavnim sastavnicama Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku za jednu od navedenih kategorija kako slijedi: C1.) studenti slabijeg socijalno-ekonomskog stanja; C2.) studenti s invaliditetom; C3.) studenti koji pripadaju potencijalno ranjivim skupinama.

Za dodjelu stipendija u okviru kategorije C1.) studenti slabijeg socijalno-ekonomskog

● Ukupan iznos stipendije za izvrsnost, stipendija studentima aktivnim sportašima te stipendija studentima u stanju socijalne potrebe akademске godine 2022./2023. iznosi 1.440,00 €, odnosno 120,00 € mjesečno tijekom jedne akademske godine.

stanja studenti su trebali ispuniti sljedeća dva kriterija: da im prosječno ostvareni mjesečni prihod po članu obitelji ne prelazi 70 % proračunske osnovice koja se utvrđuje svake godine odgovarajućim propisom i da dostave izjavu o članovima obitelji. Uz bodovanu vrijednost navedenih vrednovao se i težinski prosjek ocjena na prethodnoj godini studija te dodatna postignuća: rektorova nagrada, dekanova/pročelnikova nagrada i ostale nagrade i priznanja tijekom studija.

Za dodjelu stipendije u okviru kategorije C2.) studenti s invaliditetom ove kategorije mogli su se natjecati studenti koji prema rješenju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje imaju utvrđen postotak tjelesnog oštećenja od 60 % ili više. Pri vrednovanju uzimao se u obzir utvrđeni postotak tjelesnog oštećenja te kriteriji uspješnosti u studiju, težinski prosjek ocjena na prethodnoj godini studija, odnosno uspjeh na državnoj maturi te dodatna postignuća: rektorova nagrada, dekanova/pročelnikova nagrada i ostale nagrade i priznanja tijekom studija. U C3.) studenti koji pripadaju potencijalno ranjivim skupinama mogli su se prijaviti redoviti studenti koji žive u obitelji s troje ili više malodobne djece (kojem su brat ili sestra predškolske dobi ili u sustavu osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja); koji je

roditelj; čiji je roditelj hrvatski branitelj - 100% invalid; koji je bez odgovarajuće roditeljske skrbi (studenti koji dolaze iz udomiteljskih obitelji, dječjih domova ili odgojnih institucija, studenti bez oba roditelja); koji je korisnik stalne pomoći za uzdržavanje sukladno zakonu koji regulira socijalnu skrb. Uz bodovanu vrijednost socijalnih uvjeta vrednovao se težinski prosjek ocjena na prethodnoj godini studija, odnosno uspjeh na državnoj maturi te dodatna postignuća: rektorova nagrada, dekanova/pročelnikova nagrada i ostale nagrade i priznanja tijekom studija.

Od ukupno 45 stipendija u C.), 35 stipendija dodjeljivalo se u C1.) studentima slabijeg socijalno-ekonomskog stanja, 5 stipendija dodjeljivalo se u C2.) studentima s invaliditetom te 5 stipendija u C3.) studentima koji pripadaju drugim potencijalno ranjivim skupinama, odnosno studentima koji žive u obitelji s troje ili više malodobne djece, studentima koji su roditelji, studentima čiji je roditelj hrvatski branitelj - 100 %-tni invalid, studentima koji su bez odgovarajuće roditeljske skrbi te koji su korisnici stalne pomoći za uzdržavanje sukladno zakonu koji regulira socijalnu skrb.

Predvidjelo je Sveučilište u kategoriji D.) i 5 potpora studentima u stanju socijalne potrebe koje se dodjeljuju redovitim studentima viših godina koji studiraju na sveučilišnim prijediplomskim studijima, sveučilišnim diplomskim studijima, sveučilišnim integriranim prijediplomskim i diplomskim studijima, stručnim prijediplomskim i diplomskim studijima na znanstveno-nastavnim i umjetničko-nastavnim sastavnicama Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Potpore se dodjeljuju studentima za pokriće troškova studija (školarine) u iznosu od 50 % do 100 % iznosa školarine tako da se prema ukupnom broju za dodjelu studentskih potpora, 50 % dodjeljuje za iznos od 50 % školarine i 50 % za iznos od 100 % školarine. Za ostvarivanje prava na potporu studenti trebali su ispuniti sljedeća dva kriterija: da im prosječno ostvareni mjesečni prihod po članu obitelji ne prelazi 70 % proračunske osnovice koja se utvrđuje svake godine odgovarajućim propisom, te da dostave izjavu o članovima obitelji. Uz kriterij socijalnih uvjeta vrednovao

FESTIVAL ZNANOSTI – „PRIRODA I DRUŠTVO“ NA SVEUČILIŠTU JOSIPA JURJA STROSSMAYERA

FESTIVAL ZNANOSTI – ODJEL ZA BIOLOGIJU

Šumski detektori - slučaj brijest - predavanje

U srijedu 26. travnja 2023. godine na Odjelu za biologiju održano je predavanje Šumski detektori - slučaj brijest u okviru Festivala znanosti 2023. Predavanju koje je održala doc. dr. sc. Zorana Katančić s Odjela za biologiju nazočilo je 16 učenika Tehničke škole i prirodoslovne gimnazije Rudera Boškovića s profesoricom Ljiljanom Vidović, prof., izvrsnom savjetnicom. Kroz interaktivno predavanje učenici su se upoznali s odrednicama brijestova te naučili kako je propadanje tih vrijednih biljnih vrsta, osim zbog narušavanja njihovih staništa, uzrokovano unosom stranih patogenih gljiva koje uzrokuju holandsku bolest brijest. Na jednostavan i zanimljiv način učenici su dobili uvid kako šumski detektori, odnosno biolozi istražuju razloge propadanja brijestova te kakve metode koriste u detekciji i identifikaciji patogena te analizi njegovih bioloških svojstava.

Kemija i mi, Kemija oko nas

U okviru Festivala znanosti, djelatnice Odjela za biologiju - doc. dr. sc. Željka Lončarić i Odjela za kemiju - doc. dr. sc. Ana Amić, održale su dvije radionice u Dječjem domu Klasje. Prva radionica održana pod naslovom "Kemija i mi" održana je 25. travnja 2023. a druga naslovljena "Kemija oko nas" 27. travnja 2023. Radionice su prilagođene djeci predškolske dobi i nižim razredima osnovne škole. Na radionici "Kemija i mi" djeca su upoznata s miškim reakcijama te ulogom enzima u našem tijelu ali i u različitim proizvodima koji se svakodnevno koriste. Također, istražili su u čemu sve se nalaze enzimi, a sve putem zabavnih i šarenih pokusa. Na radionici "Kemija oko nas" djeca su upoznata s različitim mineralima, izvorima minerala, njihovim utjecajem na zdravlje te nekim svojstvima minerala. Pomoću minerala istražili su što se nalazi u pojedinim prehrambenim namirnicama i te su istražili kako znamo da je voće zrelo. Cilj radionica bio je približiti djeci svijet biologije i kemije.

je i time od najranijih dana pobuditi interes za istraživanjem te razviti znatiželju o svijetu koji nas okružuje.

Prirodni hokus pokus

U utorak 25. travnja 2023. na Odjelu za biologiju održana je radionica pod nazivom "Prirodni hokus pokus" za učenike osnovne škole Bratoljuba Klaića Bizovac, područna škola Cret. I u prirodi i u nama se stalno odvijaju različiti procesi. Spoznati složenost svijeta koji nas okružuje, povezanost čovjeka, društva i prirode u vremenu i prostoru nije lak zadatak. Cilj radionice bio je na jednostavan i zanimljiv način prezentirati zanimljive i poučne pokuse koji prikazuju pojave iz prirode te pobuditi želju za istraživanjem i kritičkim razmišljanjem kod djece. Voditeljice ove radionice bile su Tihana Miloloža, mag. biol. i doc. dr. sc. Martina Varga. Uz puno zabave, smijeha i prirodnih hokus pokusa proveli smo vrijeme u Laboratoriju za ekofiziologiju biljaka, a učenici su iskusili kako je to biti biolog znanstvenik.

Društvo protiv prirode - slučaj "Bakterije"

Djelatnica Odjela za biologiju viša laborantica Nikolina Sabo, mag. educ. biol. et chem., u suradnji s nastavnicom biologije Majom Lesjak, mag. educ. biol. et chem., u okviru Festivala znanosti 2023. godine izradila je poster pod nazivom Društvo protiv prirode - slučaj "Bakterije". Cilj postera bio je produbiti svijest o širenju bakterijskih infekcija i saznati kakva je učinkovitost primjene dezinficijensa u vlastitoj izradi u suzbijanju širenja bolesti, kao i ukazati na globalan problem prekomjerne upotrebe antibiotika i, od nedavno, pretjeranog korištenja dezinficijensa. Sudionici su naučili kako se planiraju i provode istraživanja na bakterijama kroz jednu studiju slučaja, kako se bori protiv bakterijskih infekcija i, najvažnije, kako se sami mogu zaštititi i spriječiti širenje bolesti.

Obavijest o početku programa PKSUN

Filozofski fakultet u Osijeku pokreće novi program Cjelovitostnog učenja - Program stjecanja pedagoških kompetencija za strukovne učitelje i suradnike u nastavi (PKSUN) i organizira upisni rok u akademskoj godini 2023./2024. Program je namijenjen stručnjacima koji zapošljavanjem u ustanovama za strukovno obrazovanje imaju zakonsku obvezu steći pedagoške kompetencije. Program mogu upisati osobe koje

su završile prijediplomski sveučilišni studij ili stručni studij odgovarajuće vrste, zatim osobe koje su završile najmanje srednje strukovno obrazovanje odgovarajućeg profila te osobe koje su završile odgovarajuće srednje obrazovanje.

terijskih infekcija i saznati kakva je učinkovitost primjene dezinficijensa u vlastitoj izradi u suzbijanju širenja bolesti, kao i ukazati na globalan problem prekomjerne upotrebe antibiotika i, od nedavno, pretjeranog korištenja dezinficijensa. Sudionici su naučili kako se planiraju i provode istraživanja na bakterijama kroz jednu studiju slučaja, kako se bori protiv bakterijskih infekcija i, najvažnije, kako se sami mogu zaštititi i spriječiti širenje bolesti.

"Enigma raznolikosti prirode i društva"

U petak 28. travnja 2023. godine, Odjel za biologiju posjetili su učenici osmi razred Osnovne škole Cvjetno s učiteljicom biologije Ivanom Periš i sudjelovali na radionici pod nazivom "Enigma raznolikosti prirode i društva" u sklopu Festivala znanosti 2023. godine, a u organizaciji Nikoline Sabo, mag. educ. biol. et chem., više laborantice na Zavodu za biokemiju i molekularnu biologiju. Cilj radionice bio je obilježiti Svjetski dan molekule DNA i 70. obljetnicu otkrića strukture molekule DNA samostalnim izvođenjem izolacije DNA i promatranjem kromosoma u mitozu. Učenici su saznali gdje je u stanicama smještena molekula DNA, naučili su zašto je ona važna za prirodu i društvo, kao i zašto su ljudi međusobno slični, a opet toliko različiti. Istraživanja molekule DNA važna su u proučavanju nasljednih osobina i bolesti, proučavanju sistematske živog svijeta, u kriminalistici, poljoprivredi, medicini i drugdje.

Maja Varga Pajtler

Radionica „Elektricitet u prirodi“ na Odjelu za fiziku

U sklopu Festivala znanosti, na Odjelu za fiziku održana je radionica "Elektricitet u prirodi" koju su pohodili učenici četvrtih razreda osnovne škole. Radionici su vodili studenti Odjela za fiziku koji su i pripremili radionicu pod mentorstvom doc. dr. sc. Majom Vargom Pajtler. Kroz praktične primjere učenici

su učili o statičkom elektricitetu te o činjenici da se elektroni mogu kretati između atoma, ostavljajući atome u nabijenom stanju. Koristeći se triboelektričnim efektom, prenosili su elektrone između različitih tjelela te otkrivali temeljne koncepte električnih sila i električne struje. Kroz niz pokusa, učenici su eksperimentirali s pojavama električne polarizacije i influencije, a pomoću elektroskopa kojega su samostalno izradili mogli su ispitati je li neko tijelo električki nabijeno. Kao i uvijek od sada, učenici su s radionice otišli prepuni pozitivnih dojmova i novog znanja, potvrđujući još jednom koliko je važno učiti kroz praktične primjere i eksperimente, kao i to da je itekako moguće složene znanstvene pojmove i pojave ispričati jezikom razumljivim desetogodišnjacima.

Raznovrstan program Festivala znanosti na Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek

Na Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek u sklopu ovogodišnjeg Festivala znanosti u Osijeku izloženo je 13, a u Orahovici pet postera čiji su autori nastavnici i studenti Fakulteta. Brojnim radionicama i predavanjima na temu Priroda i društvo u manifestaciju su uključeni nastavnici, studenti, učenici osnovnih i srednjih škola te zainteresirana javnost.

Radionica "Mašta reciklira svašta!"

U Osijeku je 26. travnja 2023. god. održana radionica "Mašta reciklira svašta!" pod vodstvom asistentice Emanuele Ham, mag. educ. phil. et mag. paed., viših laborantica Ingrid Kovacević, univ. bacc. dent. hig. i Katarine Major, univ. bacc. dent. hig. et med. techn., te izv. prof. dr. sc. Ivana Milolože. U radionici su sudjelovali učenici sedmih i osmi razreda Osnovne škole Vijećac iz Osijeka. Cilj radionice bio je upoznati učenike o medicinskom otpadu, važnosti recikliranja i potaknuti ih na kritičko promišljanje o prirodi i očuvanju okoliša. Učenici su tijekom kratkog izlaganja naučili više o medicinskom otpadu, njegovom sakupljanju, zbrinjavanju i uporabi, a kroz praktične kreativne zadatke izrazili su svoju kreativnost i maštu.

Predavanje "Globalno zatopljenje-posljedice"

Dana 24. travnja 2023. god. održano je online predavanje pod nazivom Globalno zatopljenje-posljedice pod vodstvom dr. sc. Dubravke Holik, izv. prof. dr. sc. Andree Milošević-Srb, dr. sc. Brune Popića i Nlike Srb. Predavanje "Kako je Orahovica postala grad" i radionica "Ispričat ću ti priču - Ružica grad"

U Orahovici je 25. travnja 2023. god. održano predavanje "Kako je Orahovica postala grad" te je nakon njega provedena radionica "Ispričat ću ti priču - Ružica grad" pod vodstvom studentice Ane Kovač i asistentata Ivana Vebera, mag.

physioth., Dorothee Bedeković, mag.physioth., i Meri Reli, mag.physioth. Predavanje je imalo za cilj informirati ciljanu publiku kako je grad Orahovica postala krajem i općenito o mjestu na kojem se Ružica grad nalazi. Poblize je objašnjena povijest nastanka samoga imena Ružice grada, način na koji se izgradila te materijal koji se koristio kako bi Velika utvrda nastala. Studenti su upoznati s legendama koje su bile prvi oblik čuvanja povijesti jednog naroda u vrijeme kada je narod bio nepismen. Studenti su imali mogućnost socijalizacije i povećane kreativnosti u osmišljavanju prikladnih crteža vezanih uz temu radionice.

Predavanje "Terapijsko jahanje"

U Orahovici je 26. travnja 2023. god., održano predavanje "Terapijsko jahanje". Predavanje je održala studentica Marija Kolega, pod vodstvom asistentata: Meri Reli, mag. physioth., Dorothea Bedeković, mag. physioth. i Ivan Veber, mag. physioth. Kroz cjelokupno predavanje polaznici su upoznati s dobrobitima terapijskog jahanja, o važnim osobitostima kako se stimulira hod i uči hod bez opterećenja nogu i zglobova, jednako kao i o raznim indikacijama koje terapijsko jahanje nudi. Cilj predavanja bio je istaknuti mogućnosti provo-

đenja raznih terapija koje nam nudi priroda.

Radionica "Kreativni razvoj motorike s motivima prirode"

U Orahovici je 26. travnja 2023. god. održana radionica pod nazivom "Kreativni razvoj motorike s motivima prirode" pod vodstvom studentice Ene Jaman i asistentata Dorothee Bedeković, mag.physioth., Meri Reli, mag.physioth. i Ivana Vebera, mag.physioth. Motoričke sposobnosti predstavljaju potencijal koji se tijekom života treba razvijati, a određene su nasljednim faktorima i uvjetima u kojim dijete odrasta. Studenti su putem ove radionice kroz zabavu i kreativnost mogli povezati motive prirode uvijek baveći se finu motoriku šake i razvoj stinhi mišića u području ruke.

Predavanje "Kako igrom (u prirodi) razvijati IQ djeteta?"

U Orahovici je 26. travnja 2023. god. održano predavanje "Kako igrom (u prirodi) razvijati IQ djeteta?". Predavanje je održala studentica Adriana Češnik, pod vodstvom mentore doc. dr. sc. Tanje Kovač. Polaznici predavanja mogli su čuti mnogobrojne, zanimljive informacije o ranoj stimulaciji,

li, mag. physioth. i Ivan Veber, mag. physioth. Cilj predavanja je bio upoznati studente o štetnim učincima hladnoće na kožu, educirati ih o pravilnoj njezi kože ruku, te osvijestiti kako je i prehrana vrlo bitan segment u pripremi kože iznutra.

Tri radionice na Ružici gradu - Orahovica

Na Ružici gradu u Orahovici, Povodom održavanja Festivala znanosti, 27. travnja 2023. god. održane su tri radionice pod nazivom "Posjet Ružici gradu - najvećem sačuvanom srednjovjekovnom gradu u Slavoniji", "Važnost provođenja slobodnog vremena u prirodi i njezin utjecaj na kardiovaskularni sustav studenata" te "Utjecaj rekreacijskih aktivnosti u prirodi na mentalno zdravlje pod vodstvom Meri Reli, mag. physioth., Dorothee Bedeković, mag. physioth., Ivana Vebera, mag. physioth., Ivana Včeva, mag. educ. phil., mag. philol. prv. Tjedan su ispunila predavanja, mnoštvo radionica te ponešto dodatnih sadržaja, uključujući science-cafe, kviz i glazbeni večer. Interakcija živčanog i probavnog sustava bila je glavna tema ovogodišnjeg Tjedna mozga, uz postnatalni razvoj mozga te stupnjeve stanja svijesti. Interakcija živčanog i probavnog sustava, tzv. brain-gut os, jedna je od trenutno aktualnih tema u svijetu neuroznanosti. Živčani sustav naših probavnih organa dugo je vremena zanemaren. Gotovo polovica naših neurona nalazi se upravo ondje - ugrađeno u stijenku naših crijeva i, iako smatran autonomnim, on je daleko od toga. U neprestanoj je

Radionica "(Ne)prirodno držanje tijela u društvu"

U Srednjoj školi "Stjepan Ivšić" Orahovica 26. je travnja 2023. god. održana radionica "(Ne)prirodno držanje tijela u društvu" pod vodstvom asistentice Nikoline Lazić, univ. mag. physioth., i Karle Rožac, univ. mag. physioth., studentice Josipe Mavretić te doc. dr. sc. Anđele Grđić. Radionica je održana u prvom razredu fizioloških tehničara kako bi se učenici informirali o pravilnom držanju tijela. Cilj radionice je bio upoznati učenike kako način držanja tijela prilikom uporabe mobitela utječe na posturu i koje su posljedice.

Predavanje "Što hladnoća čini našoj koži"

U Orahovici je 26. travnja 2023. god., održano predavanje studentice Ene Pavin na temu "Što hladnoća čini našoj koži", pod mentorstvom asistentata: Dorothea Bedeković, mag. physioth., Meri Rei-

FESTIVAL ZNANOSTI NA PREHRAMBENO-TEHNOLOŠKOM FAKULTETU OSIJEK

Blanka Bilčić Rajš

Tema ovogodišnjeg Festivala znanosti koji se održao od 24. do 29. travnja 2023. bila je PRIRODA I DRUŠTVO. Prehrambeno-tehnoškoli fakultet Osijek (PTFOS), kao i prethodnih godina, sa zadovoljstvom se uključio s različitim aktivnostima koje su bile prilagođene za djecu vrtićkog, osnovnoškolskog i srednjškolskog uzrasta. Na PTFOS-u se 24. travnja održalo deset radionica: Čokoladni orašidi; Kad voćica postane zločica?; Mikroprostrojenja - budućnost prirode i društva; Priroda i društvo na našim rukama; Priroda i društvo u vodi; Proso - superjunak 2023. godine; Vizualizirajte svoju DNA; Značaj tlaka para u prirodi i društvu; Od ljekovitih biljke do njegujućeg proizvoda te Sladoled obogaćen prirodnom palatom boja. Jedna se radionica održala i 26. travnja 2023. u Parku prirode Kopački rit pod naslovom "Priroda i društvo Kopačkog rita", dok se 28. travnja 2023. na PTFOS-u održalo jako zanimljivo i iznimno posjećeno predavanje naslovljeno "Razvoj društva kroz kemiju- od prve sintetske boje do zelene kemije". Osim aktivnosti u

vidu radionica i predavanja, priteljima proces proizvodnje sladoleda te kako on može biti obogaćen prirodnom, funkcionalnim bojama. Što to sve živi na našim rukama, ali i šapicama kućnih ljubimaca te zašto je važno prati ruke, učenici su mogli otkriti na radionici Priroda i društvo na našim rukama, dok je radionica Kad voćica postane zločica prikazala kako izgledaju dobri i loši mikroorganizmi koji se kriju u voću i povrću. Nešto stariji uzrasti mogli su saznati kako izolirati vlastitu DNA i učiniti ju vidljivom (Vizualizirajte svoju DNA), prikazani su im i pokusi kroz koje su mogli naučiti nešto više o ulozi tlaka para i zapaljivosti plinova (Značaj tlaka para u prirodi i društvu), a mogli su zakoračiti u čarobni svijet biljaka koje nas okružuju.

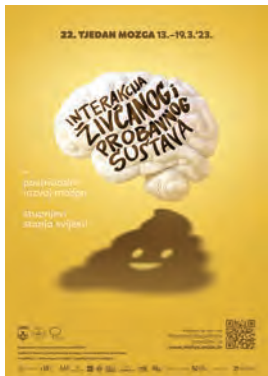

Međunarodna znanstveno-obrazovna-promidžbena kampanja - Tjedan mozga

Tjedan mozga međunarodna je znanstveno-obrazovna-promidžbena kampanja pokrenuta u cilju upoznavanja šire javnosti s važnosti istraživanja mozga u 21. stoljeću. Osječki Tjedan mozga organizira Sekcija za neuroznanost Osijek (SenzOs) pod mentorstvom prof. dr. sc. Marije Heffer, a ovogodišnji 22. Tjedan mozga održan je od 13. do 19. ožujka. Kao i svake godine, Tjedan su ispunila predavanja, mnoštvo radionica te ponešto dodatnih sadržaja, uključujući science-cafe, kviz i glazbeni večer. Interakcija živčanog i probavnog sustava bila je glavna tema ovogodišnjeg Tjedna mozga, uz postnatalni razvoj mozga te stupnjeve stanja svijesti. Interakcija živčanog i probavnog sustava, tzv. brain-gut os, jedna je od trenutno aktualnih tema u svijetu neuroznanosti. Živčani sustav naših probavnih organa dugo je vremena zanemaren. Gotovo polovica naših neurona nalazi se upravo ondje - ugrađeno u stijenku naših crijeva i, iako smatran autonomnim, on je daleko od toga. U neprestanoj je

komunikaciji s mozgom, ovisan o njegovim odlukama, mislima i osjećajima, a čini se da ponekad razumije što se zbiva, čak i bolje od samog mozga. Davno, u vrijeme stare Grčke, već je Hipokrat smatrao da sve bolesti počinju u crijevima. Nakon tisuća istraživanja, pokusa i analiza, naše se razumijevanje zdravlja i bolesti umnogome poboljšalo. Znamo kako stanice međusobno komuniciraju, znamo čak i kako prenose sve ono što kroz probavni sustav unesemo. Ipak, godinama kasnije, čini se da smo se vratili gotovo na početak - naš probavni sustav, njegov živčani sustav i njegov mali ekosustav - naš mikrobiom. Mikrobiom je ekološka zajednica komenzala, simbota i patogenih mikroorganizama koji naseljavaju našu kožu, dišne puteve, urogenitalni i gastrointestinalni sustav. Crijevni mikrobiom, koji naseljava sluznicu probavnog sustava, sadrži oko 100 bilijuna stanica, većinom bakterija i neprestano komunicira sa središnjim i perifernim živčanim sustavom. Komunikacija se ostvaruje putem crijevnog živčanog spleta, neurotransmitera i mnoštva bioaktivnih molekula, a danas znamo da na taj način crijevni mikrobiom može utjecati na rani razvoj mozga, a kasnije i funkcioniranje živčanog sustava. Poznato nam je da odgovarajućom prehranom značajno možemo utjecati na sastav našeg mikrobioma. Prehrana koja uključuje visokoprerađene namirnice, u kojoj dominiraju šećer, sol i zasićene masnoće, čini naš mikrobiom siromašnim i neuravnoteženim. Upravo su različite promjene u našem mikrobiomu i posredno njegovoj komunikaciji sa živčanim sustavom u podlozi mnogih upalnih, autoimunih, ali i mentalnih poremećaja i bolesti. Imajući to na umu, jasno nam je koliko je važna raznovrsna prehrana. Tijekom tjedna mozga želja nam je bila, kroz predavanja i radionice, podučiti Osječane svih uzrasta o prehrani koja pomaže u očuvanju zdravlja probavnog, ali i živčanog sustava, o načinu na koji dječji mozak raste i razvija se, ali i kako ga možemo trenirati tijekom života. Od vrtićanaca, osnovnoškolaca pa sve do srednjškolaca i studenata, svi su željno sudjele-

vali na čak 54 radionice održane tijekom ovog Tjedna mozga. Međuzupanijski skup, održan 16.3. u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje, bio je usmjeren i na mentalno zdravlje mladih, te tako uz predavanja otvorena za javnost, doprinio broji od ukupno 46 održanih predavanja. S dodatnim predavanjima, i ove godine, priključio se i Slavonski Brod. U suradnji s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Pečuhu i Sell Yourself timom održali smo radionicu borilačkih vještina i pokazali osječkim malima kako sport potiče razvoj mozga. Oni nešto stariji imali su priliku provjeriti svoje znanje na pub kvizu *Uključi mozak*, diskutirati o problemu onečišćenja na science caffee *Mikroplastični mozaik* te se opustiti (i vježbati svoj mozak) na glazbenoj večeri *U ritmu muzike, za mozak*. Tjedan smo zaključili gostovanjem u Pečuhu, gdje smo se u zoru vrtnu bavili osjetilima i naučili kako naš mozak i mozak životinja doživljavaju svijet oko sebe. Veliki odaziv publike potvrdio je važnost ove manifestacije koju je prepoznala i Osječko-baranjska županija. Tjedna mozga, dio je županijskog projekta Mentalno zdravlje za sve, uz niz drugih aktivnosti SenzOs-a. Podršku u organizaciji pružili su nam i drugi partneri uključujući Medicinski fakultet Osijek, Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgoj i obrazovanje Osijek, Odjel za biologiju, AZOO, Gradsku i sveučilišnu knjižnicu Osijek te učeniku zadrugu Rudera i brojni sponzori. Prepu-ni zadovoljstva, s nestrpljenjem iščekujemo sljedeći Tjedan mozga kada ćemo ponovno zajedno otkrivati njegove tajne!

Program cjeloživotnog učenja na Odjelu za biologiju – Stručno usavršavanje za kompetencijski pristup kurikulumu u visokom obrazovanju prirodoslovnog područja

Irena Labak

Današnja sveučilišta, zbog kontinuiranih promjena i društvenih potreba, trebaju nuditi studentske programe koji će studente osposobiti za brzo i učinkovito udovoljavanje svim zahtjevima radnog okruženja. Ujedno trebaju nastavnike osvijestiti o važnosti kontinuiranog profesionalnog razvoja nastavničkih kompetencija. Iako su kurikuli usmjereni na razvoj kompetencija u visokom školstvu uvedeni davno, potreba sveučilišnih nastavnika za profesionalnim učenjem o poučavanju

temeljenom na takvom kurikulumu još uvijek je aktualna. Stoga je izv. prof. dr. sc. Irena Labak s Odjela za biologiju Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku razvila program cjeloživotnog učenja *Stručno usavršavanje za kompetencijski pristup kurikulumu u visokom obrazovanju prirodoslovnog područja*.

Program omogućava stjecanje i primjenu znanja i vještina koherentnog i kongruentnog planiranja i izrade kurikula na svim razinama: kurikulum na razini studija, na razini modula/kolegija te kurikulum na razini nastavne cjeline (sata). Poseban je naglasak Programa na konstruktivno usklađenom poučavanju koji je prihvaćen u pedagogiji visokoškolskog ob-

razovanja, a koji podrazumijeva s ishodima usklađen izbor pristupa poučavanja, učenja i (samo)vrednovanja. Program planira i stjecanje znanja o učenju sa psihološkog i neurobiološkog aspekta te razvoj vještina prilagodbe poučavanja, učenja i (samo)vrednovanja u digitalnom okruženju. Specifičnosti koje izdvajaju ovaj Program od postojećih Programa su stjecanje specifičnog znanja i vještina o kurikulumu pristupu poučavanja prirodoslovnog područja te specifičan pristup pohađanja Programa koji podrazumijeva primjenu naučenog u nastavnu praksu za vrijeme pohađanja Programa uz refleksiju, povratne informacije, kolegijalnu

podršku i kontinuiranu konzultacijsku nastavu. Nositelj je i izvoditelj programa Odjel za biologiju Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, Ulica cara Hadrijana 8/A, Osijek (adresa mrežne stranice: <http://www.biologija.unios.hr/>). Voditeljica je programa profesorica Odjela za biologiju Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku čiji je znanstveni interes unutar interdisciplinarnog područja znanosti polja biologija i pedagogija. Realizaciji Programa doprinijet će profesorica Odjela čiji je znanstveni interes unutar interdisciplinarnog područja znanosti polja biologija i kemija, a nastavni unutar područja metodike nastave kemije te pro-

fesorica čiji je znanstveni i nastavni interes u području neurobiologije i biokemije. U izvođenje Programa uključeni su i vanjski suradnici čiji je znanstveni interes usmjeren na područje primjene digitalne tehnologije u obrazovanju – Hrvatska akademska i istraživačka zajednica – CARNET i nastavnica Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku čiji je znanstveni interes usmjeren području razvojne psihologije i razvoja emocionalne inteligencije. Program mogu upisati osobe neovisno o znanstveno-nastavnom zvanju unutar prirodoslovnog područja znanosti (docenti, izvanredni profesori,

redoviti profesori, redoviti profesori u trajnom zvanju nastavničkih i nenastavničkih studija) te asistenti neovisno o znanstvenom prirodoslovnom području i neovisno posjeduju li osoba pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičku izobrazbu ili ne. Kako Program nudi interaktivna predavanja, radionice, konzultativnu nastavu i primjenu naučenog uz analizu i refleksiju, Program mogu upisati i svi zainteresirani nastavnici u visokom obrazovanju izvan prirodoslovnog područja znanosti.

Program je prihvaćen akademске godine 2022./2023., a prvi polaznici imat će priliku upisati Program početkom akademске godine 2023./2024.

Održana prva međunarodna konferencija PhotosynthOS u Osijeku

Selma Mlinarić/Zorana Katanić

Odjel za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u suorganizaciji s Hrvatskim društvom za biljnu biologiju i u suradnji s Poljoprivrednim institutom Osijek i Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Osijeku uz pokroviteljstvo međunarodnog društva istraživača fotosinteze International Society of Photosynthesis Research organizirao je međunarodni skup Ist PhotosynthOS Conference. Skup je održan od 24. do 25. travnja 2023. na Filozofskom fakultetu u Osijeku u povodu obilježavanja 20 godina od kada su u Osijeku, a samim time i prvi put u Hrvatskoj, započela istraživanja procesa fotosinteze primjenom specifične metode koja se zasniva na analizi fluorescencije klorofila *a*. Skup je okupio sudionike iz Hrvatske, Poljske, Slovačke, Češke i Srbije. Plenarna izlaganja održali su eminentni znanstvenici, prof. Hazem M. Kalaji i prof. Marek Živčák, a ukupno je prezentirano 29 usmenih i posterskih priopćenja.

Radu skupa priključili su se i studenti diplomskih i doktorskih studija sa svojim istraživanjima. Svi zainteresirani imali su mogućnost pratiti program skupa i virtualno. Danas kada se susrećemo s brojnim izazovima koji su nastali kao posljedica negativnog učinka klimatskih promjena, iznimno je važno poticati znanstvena istraživanja koja će doprinijeti razvoju strategija za njihovo rješavanje. Kako fotosinteza predstavlja ključni biološki proces za život na Zemlji, važno je razumjeti na koji način promjene u okolišu utječu na biljke. Rezultati koje su eminentni domaći i strani znanstvenici prezentirali na skupu Ist PhotosynthOS imaju veliku znanstvenu vrijednost te se mogu i praktično primjenjivati kako bi se doprinijelo smanjenju negativnog utjecaja klimatskih promjena na poljoprivrednu proizvodnju i bioraznolikost. Osim toga, međunarodni karakter skupa omogućio je unaprijeđivanje međunarodne suradnje na području biljne biologije te stvaranje preduvjeta za buduća istraživanja.

Dan otvorenih vrata Odjela za biologiju

Jasenska Antunović Dunić

Odjel za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 6. svibnja 2023. godine otvorio je vrata svim zainteresiranim građanima koji su tom prigodom imali mogućnost upoznati se ne samo sa znanstveno-stručnim radom i postignućima već i s ciljevima kojima Odjel nastoji doprinijeti široj društvenoj zajednici. Pripremljene su različite aktivnosti zabavno-edukativnog karaktera, kratke radionice, interaktivne igre na otvorenom, izložbe fotografija te postavljene zanimljive instalacije prilagođene svim dobnim skupinama, čime su nastavljene i aktivnosti projekta popularizacije znanosti "Biolog-i-Ja". Odjel za biologiju početkom 2023. godine potpisao je sporazum o suradnji sa Znanstvenim centrom Vitensenteret Innlandet u Gjøviku, stoga je ovom prilikom osmišljen Norveški kutak/Norsk hjørne u kojem je dio atmosfere znanstvenog centra prenesen na Odjel. Instalacija "stabla", koja je zahtijevala interakciju s prolaznicima, posebno je privukla pažnju i izazvala osmijeh na licima svih posjetitelja. Kako bi istaknuli važnost interdisciplinarnog pristupa znanosti, posjetitelji su, osim biološki i ekološki zna-

čajnih sadržaja, mogli promatrati nastajanje oblaka i tornada, te sličnih sadržaja vezanih uz fizikalno-kemijske promjene. Najmlađi su se na kraju obilaska Odjela zadržali na otvorenom uz igru *Life size* – Čovječe, ne ljuti se, a u dvorištu su bile postavljene i ploče za ravnotežu u svrhu poticanja mentalne i tjelesne aktivnosti. Jedan od ciljeva Dana otvorenih vrata svakako je bio upoznati učenike srednjih škola, a potencijalno i naše buduće studente, s načinom studiranja i studijskim programima Odjela za biologiju. U tu svrhu, studenti su osmislili i proveli radionice "3,2,1: kamera, svjetlo, fotosinteza", "LAKO TAKO raZgrAditi mljeko", "Katalaza - *Breaking the Bad*" i "Antistresno voće", prilikom čega su kroz izravnu interakciju sa srednjoškolcima prenijeli vlastita iskustva studiranja na Odjelu. Brojni posjetitelji Dana otvorenih vrata zavrili su u labose Odjela za biologiju i zasigurno sa sobom ponijeli neka nova znanja i iskustva. Unatoč razvoju digitalnog informiranja, izravna interakcija nastavnika, suradnika i studenata s posjetiteljima, ključ je kvalitetnog prenošenja znanja i informacija o biologiji kao značajnoj komponenti STEAM-a i u konačnici osigurava učinkovitu implementaciju naučenog u svakodnevni život.

Radionica o zaboravljanju

U utorak, 25. travnja 2023. u okviru ovogodišnje manifestacije *Festival znanosti* Sanjica Faletar i Kornelija Petr Balog održale su radionicu pod nazivom *Radionica o zaboravljanju* čiji je cilj bio informirati učenike nižih razreda o demenciji te im pokazati na koji način mogu pomoći svojim bakama i djedovima da što duže ostanu zdravi i kognitivno aktivni. Radionica je organizirana u okviru znanstvenog projekta na Filozofskom fakultetu u Osijeku pod nazivom *Izgradnja demenciji prijateljskih narodnih knjižnica*.

Na radionici su se učenici 2.a razreda Osnovne škole Franjo Krežma u Osijeku upoznali s demencijom i Alzheimerovom bolešću, skupom simptoma koji su uzrokovani poremećajem rada mozga, a očituju se umanjnim spoznajnim i funkcionalnim sposobnostima (gubitak pamćenja, otežano snalaženje u prostoru i vremenu, promjene raspoloženja i ponašanja, poteškoće u zaključivanju, pisanju i govoru te svakodnevnim funkcioniranjem – hranjenje, odijevanje, higijena itd.). Pored tipičnih simptoma i osnovnih obilježja bolesti, učenici su saznali kako ova

progresivna i neizlječiva bolest utječe na život oboljelih osoba, ali i sve članove njihovih obitelji, uključujući djecu. Posebna se pak pažnja posvetila načinima na koje se može spriječiti pojava, odnosno usporiti razvoj te bolesti, kao što su zdrav način života (prehrana, kretanje, san), aktivan društveni život te, "vježbanje" mozga čitanjem, vježbanjem pamćenja i slično. U praktičnom dijelu radionice sudionici su provjerili svoje pamćenje uz pomoć društvenih igara, a na samom kraju učenici su pročitali prvu problemsku slikovnicu na hrvatskom jeziku koja je posvećena demenciji *Moja baka ne zna tko sam* Ive Bezinović-Haydon.

RADIONICA VOĐENOG ČITANJA U GRADSKOJ I SVEUČILIŠNOJ KNJIŽNICI OSIJEK

Kornelija Petr Balog

Dana 27. travnja 2023. godine u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek održala se Radionica vođenog čitanja (tzv. biblioterapija) u organizaciji Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku, Društva knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema te Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek. Radionica je provedena u okviru znanstvenog projekta *Izgradnja demenciji prijateljskih narodnih knjižnica* (interni projekt Filozofskog fakulteta u Osijeku, 2021. – 2024., voditeljica: prof. dr. sc. Sanjica Faletar). Svrha je projekta istražiti teorijske i praktične pretpostavke za izgradnju demenciji prijateljskih narodnih knjižnica i zajednica te na temelju dobivenih znan-

stvenih spoznaja, u strateškom partnerstvu sa zajednicom i zainteresiranim stručnjacima, prirediti podizanje kvalitete života osoba oboljelih od AB-a u gradu Osijeku. Nastavno na svrhu i ciljeve projekta u njegovu okviru organiziraju se i brojne radionice i aktivnosti koje za cilj imaju senzibiliziranje građana starije životne dobi za ovu tešku bolest te njihovo kognitivno osnaživanje.

Radionica vođenog čitanja (tzv. biblioterapijska radionica) koju je vodila dr. sc. Ljiljana Sabljak organizirana je za članove Udruge Aktivni umirovljenici Osijek. U sat vremena članovi su Udruge razgovorom o pročitanom tekstu evocirali neka od svojih osobnih sjećanja, misli, strahova i nada te sa zadovoljstvom zaključili o terapijskom učinku ovakve radionice.

TERA Tehnopolis – Potencijalna suradnja s istraživačima i pružanje potpore u svim fazama primjene tehnologije

TERA Tehnopolis djeluje od 2002. godine kao rezultat suradnje Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Grada Osijeka i Osječko-baranjske županije. Aktivnosti su usmjerene na povezivanje znanosti i gospodarstva te osiguranje infrastrukturne, financijske i savjetodavne potpore inovativnim i tehnološki utemeljenim projektima. Primarna je zadaća razvitak na znanju utemeljenog gospodarstva koristeći se novim i značajno unaprijeđenim postojećim

tehnologijama.

Uz pomoć Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera, Ministarstva znanosti i obrazovanja te lokalne samouprave, TERA Tehnopolis stvara uvjete za brzu i uspješnu transformaciju istraživačkih rezultata i inovacija u proizvode konkurentne na tržištu, potiče međunarodni transfer i razvitak malih i srednjih poduzeća. Svoju zadaću ostvaruje inkubiranjem na tehnologiji temeljenih poduzeća i pružanjem razvojnih i konzultantskih usluga za gospodarstvo u regiji.

Za dodatne informacije ili ostvarivanje različitih vrsti suradnji, javite se e-poštom na [ured\[at\]tera.hr](mailto:ured[at]tera.hr), telefonom na 031/251-000 ili osobno na adresu Trg Judevita Gaja 6, 31000 Osijek

BICIKLIJADA FILOZOFSKOG FAKULTETA U OSIJEKU NA RUTI OSIJEK – KOPAČKI RIT

Sanjica FALETAR

U nedjelju, 16. 4. 2023. održana je biciklijada Filozofskog fakulteta u Osijeku na ruti Osijek – Kopački rit. Pored poticanja na zdrav život i kretanje cilj je biciklijade bio informirati građane o problemima s kojima se susreću osobe s disleksijom i dugim teškoćama čitanja, pozvati na intenzivniju suradnju relevantnih institucija i stručnjaka te proizvodnju knjiga prilagođenih osobama koje ne mogu čitati standardni, crni tisk. Biciklijada je i ove godine bila organizirana u znak podrške kampanji Hrvatskog knjižničarskog društva I ja želim čitati, čijoj se organizaciji Filozofski fakultet u Osijeku službeno pridružio 2019. godine.

Organizacijskom timu, kojeg već četvrtu godinu zaredom čine Filozofski fakultet u Osijeku, Klub studenata informacijskih znanosti “Libros”, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek, Društvo knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema te osječki ogranak Hrvatskog čitateljskog društva, ove se godine pridružila i Poliklinika SUVAG Osijek.

Rutu od 15 kilometara u jednom smjeru, bantom uz Dravu, odvozila su 54 sudionika. Zahvaljujući udruzi Sport za sve, u vožnji je sudjelovalo i desetak sudionika koji ne posjeduju vlastite bicikle, a prije polaska Eleonora Matić, policijski službenik za prevenciju Ureda načelnika Policijske uprave osječko-baranjske, upoznala je sudionike s

pravilima ponašanja u prometu za bicikliste sukladno preventivnim aktivnostima projekta Biciklirajmo, biciklističkom. Na cilju, u Kopačkom ritu organiziran je kratki program u okviru kojega su se sudionici upoznali s problemima koje donosi disleksija. Nakon kratkog predaha, uz čokoladne energetske pločice, sudionici su uz biciklističku policijsku pratnju krenuli nazad put Osijeka. Budući da su ovogodišnju rutu uspješno svladali svi sudionici, uključujući i najmlađeg biciklista od svega 8 godina te sudionicu na monociklu na pedale (bez električnog pogona!), pozivamo građane da nam se sljedeće godine pridruže u još većem broju.

SPORTSKE AKTIVNOSTI U SLOBODNOM VREMENU STUDENATA – PLANINARENJE

U akademskoj godini 2022./2023. održane su dvije planinarske ture u područjima Psunja i Požeške gore. Prva planinarska tura održana je 26. studenoga 2022. godine u području Psunja; Fokinom stazom od Pakraca preko Čukura, Kraguja, Tromede, Skijaške staze Ivica Kostelić do planinarskog doma Omanovac. Dužina je staze iznosila 7300 metara, a visinska je razlika iznosila 200 metara. U svladavanju te plani-

narske ture sudjelovalo je pedeset troje studentica i studenata našeg Sveučilišta. Druga planinarska tura održana je 13. svibnja 2023. godine u području Požeške gore; Vidovci, Vasine Laze, brdo Starac, Viškovački grad (srednjovjekovna hrvatska utvrda), Pleternica. Planinarsku stazu dužine 14 000 metara svladalo je 25 studentica i studenata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

UNISPORT – SVEUČILIŠNO SPORTSKO PRVENSTVO REPUBLIKE HRVATSKE

PLIVANJE

U organizaciji Sportske udruge studenata Veleučilište Lavoslav Ružička u Vukovaru na vukovarskim bazenima 9. prosinca 2022. godine održano je Državno natjecanje Unisport H2O. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera nastupilo je u plivačkim disciplinama u ženskoj konkurenciji te ukupno osvojilo osmo mjesto. Pojedinačni rezultati:
II. mjesto:
NORA GREVINGER 100 m prsno
NORA GREVINGER 50 m prsno
III. mjesto:

KLARA BOŽIĆEVIĆ 100 m leđno

KARATE

Sportska dvorana Srednje škole Jastrebarsko u Jastrebarskom u subotu, 15. travnja bila je domaćin Unisport HR nacionalnog prvenstva u karateu.

Natjecanje je održano u pojedinačnoj konkurenciji u katama i kumitama. Studentice su Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u katama osvojile jedno treće mjesto.
Kate:
mjesto: TIA LEDENČAN (UNIOS)

TAEKWONDO

Sportska dvorana Trnsko u Zagrebu u subotu, 15. travnja bila je domaćin UniSport HR nacionalnom prvenstvu u taekwondou. Natjecanje je održano u pojedinačnoj konkurenciji u formama i borbama. Studentice i studenti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku osvojili su jedno prvo i jedno treće mjesto.
Borbe:
studentice -67 kg
mjesto LAURA ZAHIROVIĆ (UNIOS)
student +87 kg
mjesto: PATRIK GRGIĆ

Sveučilišno sportsko prvenstvo u akademskoj godini 2022./2023. odražava se od 8. studenoga 2022. godine do 1. lipnja 2023. godine u ukupno četrnaest (14) sportova: futsal m/ž, rukomet m/ž, odbojka m/ž, košarka m/ž, stolni tenis m/ž (ekipno i pojedinačno), tenis m/ž, odbojka na pijesku m/ž, šah m/ž, badminton m/ž, nogomet m, bilijar m/ž, pikado m/ž, studentska utrka 5 km m/ž i plivanje m/ž. Do sada su održana natjecanja:

FUTSAL STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno sportsko prvenstvo u futsalu za studentice i studente održano je od 14. ožujka do 25. travnja 2023. godine u ŠD JUG i NŠD GRADSKI VRT.

STUDENTICE

KONAČAN POREDAK:

KIFOS
EFOS

SPORTMEFOS
PTFOS
PRIMOS

NAJBOLJA STRIJELKINJA (Ž): PAULA LOHMAN (SPORTMEFOS)

NAJBOLJA IGRAČICA: GABRIJELA MARTINOVIĆ (KIFOS)

STUDENTI

KONAČAN POREDAK: FERITOS

KIFOS
EFOS
SPORTMEFOS

GRAFOS
PRAVOS

PTFOS
PRIMOS

FFOS
NAJBOLJI STRIJELAC: DUJE DRAGUN (KIFOS)

NAJBOLJI IGRAČ: PETAR PEDIĆ (FERIT)

ODBOJKA, STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno sportsko prvenstvo u odbojci za studentice i studente održano je od 31. ožujka do 20. travnja 2022. godine u ŠD GRADSKI VRT.

STUDENTICE

KONAČAN POREDAK: FFOS

PTFOS
FERITOS

SPORTMEFOS
KIFOS

EFOS
PRIMOS

NAJBOLJA IGRAČICA: DUNJA VESELČIĆ (FFOS)

STUDENTI

KONAČAN POREDAK: FERITOS

KIFOS
PRIMOS

PTFOS
EFOS

GRAFOS
SPORTMEFOS

NAJBOLJI IGRAČ: IVAN GUDELJ (FERIT)

KOŠARKA STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno sportsko prvenstvo u košarci za studentice održano je od 15. ožujka do 17. travnja 2023. godine u ŠD GRADSKI VRT.

STUDENTICE

KONAČAN POREDAK: PTFOS

FOOZOS
FERITOS

EFOS
SPORTMEFOS

NAJBOLJA STRIJELKINJA: HELENA HORJAN (FOOZOS)

NAJBOLJA IGRAČICA: MARTINA BOŠKOVIĆ (PTFOS)

Sveučilišno sportsko prvenstvo u košarci za studente trenutačno se održava u SD JUG uz sudjelovanje sljedećih ekipa: KIFOS, FFOS, PRIMOS,

SPORTMEFOS, FERITOS I PTFOS.

STOLNI TENIS, STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno sportsko prvenstvo u stolnom tenisu za studentice i studente održano je 26. i 27. studenoga 2022. godine u ŠD GRADSKI VRT.

STUDENTICE – EKIPNO

KONAČAN POREDAK: PTFOS 1

SPORTMEFOS
PTFOS 2

STUDENTI – EKIPNO

KONAČAN POREDAK: KIFOS

FERITOS 1
PTFOS 1

STUDENTICE – POJEDINAČNO

KONAČAN POREDAK: EMA ČMELAK (FOOZOS)

MAJA TRULEC (PTFOS)
JUDITA AŠČIĆ (EFOS)

STUDENTI – POJEDINAČNO

KONAČAN POREDAK: DOMINIK DRAŽIĆ (KIFOS)

EDVIN BOROVIĆ (FERITOS)
MARIN BELUŠIĆ (PTFOS)

BADMINTON, STUDENTICE I STUDENTI

Sveučilišno sportsko prvenstvo u badmintonu za studentice i studente održano je 15. studenoga 2022. godine u dvorani PKC Mađara uz sudjelovanje 16 studentica i deset studenata.

STUDENTICE – POJEDINAČNO

KONAČAN POREDAK: ANJA MATOVINA (PRIMOS)

IVA OSTRUN (PTFOS)
TEA MARUNOVIĆ (PTFOS)

MATEA MARJANOVIĆ (PRIMOS)

STUDENTI – POJEDINAČNO

KONAČAN POREDAK: MARIN ZDELAR (KIFOS)

LUKA CENER (FERIT)
FILIP KVEŠIĆ (PRIMOS)

FILIP ROSANDIĆ (EFOS)

PLIVANJE

Sveučilišno prvenstvo u plivanju – pojedinačno za studentice i studente održano je 8. studenoga 2022. godine na Gradskim bazenima.

STUDENTICE, REZULTATI:

50 m KRAUL: Klara Božićević (KIFOS)

Petra Elez (KIFOS)
Hana Jandl (SPORTMEFOS)

50 m LEĐNO

Klara Božićević (KIFOS)
Hana Jandl (SPORTMEFOS)

Doris Jelić (KIFOS)
50 m PRSNO

Nora Grevinger (FOOZOS)
Laura Matić (AUKOS)

Doris Jelić (KIFOS)

STUDENTI, REZULTATI:

50 m DELFIN

1. Filip Ovničević (SPORTMEFOS)

2. Marko Budak (FERIT)

3. Domagoj Lešković (FERIT)

50 m KRAUL

1. Domagoj Lešković (FERIT)

2. Marko Budak (FERIT)

3. Andrej Kukučka (KIFOS)

50 m LEĐNO

1. Josip Capan (FOOZOS)

2. Denis Stučka (PRAVOS)

50 m PRSNO

1. Filip Ovničević (SPORTMEFOS)

2. Marin Svilar (EFOS)

3. Luka Dugalić (FAZOS)

Uz košarku (studenti), trenutačno se održava i sveučilišno prvenstvo u velikom nogometu u muškoj konkurenciji gdje se natječu ekipe KIFOS-a, EFOS-a, FERITOS-a, GRAFOS-a te FAZOS-a koji se natječe izvan konkurencije.

Do 1. lipnja 2023. godine održat će se natjecanja u bilijaru, pikadu, tenisu, šahu i odbojci na pijesku.

PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE

Što kad nam se izmakne tlo pod nogama?

Ana KURTOVIĆ

U svjetlu nedavnih tragičnih događaja u jednoj osnovnoj školi u Beogradu, nameće se potreba za tekstom koji se bavi traumatskim događajima, našim reakcijama na njih te načinima kako si možemo pomoći da prebrodimo teška razdoblja koja slijede nakon njih. Traumatskim događajem smatra se svaki događaj koji izlazi iz okvira uobičajenog ljudskog iskustva, dakle događaj koji bi većina ljudi doživjela teškim ili traumatičnim. Obično su to događaji ili situacije koji nastupaju iznenada i predstavljaju opasnost po naš život ili život nama bliskih osoba. To mogu biti prirodne nepogode, ratovi, prometne nesreće, napadi ili bilo koje događanje koje potencijalno ugrožava život, poput teške bolesti. Dakle riječ je o događajima koji su univerzalni u smislu da će svi ljudi koji ih dožive imati neke reakcije na njih. Te reakcije ne moraju biti iste niti jednako intenzivne, ali svi će ih imati. Neovisno o tome kakve su reakcije, važno je znati i podsjećati se, da su to očekivane, uobičajene reakcije na događaje koje nisu dio normal-

nog ljudskog iskustva. Koliko god te reakcije bile intenzivne, neobične ili djelovale zbunjujuće ili zastrašujuće, one ne znače da će osoba oboljeti, da se neće opraviti ili da će se nešto novo loše dogoditi. Nakon traumatskog događaja, reakcije, neposredne ili odgođene, mogu biti različite, ali obično uključuju emocije, misli, tjelesne reakcije i ponašanje. Na emocionalnom planu to mogu biti razne neugodne emocije poput straha, ljutnje, bespomoćnosti, tuge, srama, zaleđenost i sl. Također, jedna od čestih emocionalnih reakcija na traumatske događaje je krivnja. Osoba osjeća krivnju primjerice što nije drukčije postupila i tako izbjegla događaj (npr. sporije vozila iako nije vozila prebrzo i drugi vozač je kriv), što nije uspjela zaštititi nekoga drugoga (iako to nije bilo u njejoj moći) ili krivnju što je ona preživjela, a netko drugi nije. Osim navedenih emocija, reakcija na traumatu može uključivati i emocionalnu tupost, privremeno odsustvo intenzivnih neugodnih emocija. Ponašanje osobe može varirati od potpuno sbranog (kao da se ništa strašno ne događa) do potpuno dezorganiziranog, od povlačenja i osamljivanja do neprestanog traženja društva i netoleriranja samoće, od regresije u po-

našanju do agresivnosti. Na tjelesnom planu mogu se osjetiti svi uobičajeni znakovi anksioznosti i stresa poput lupanja srca, ubrzanog ili otežanog disanja, glavobolje ili vrtoglavice, slabosti, mučnine, teškoća spavanja i apetita i sl. Konačno, na kognitivnom planu, uobičajene početne reakcije mogu biti šok i nevjerica da se to događa, može doći do negiranja ili potiskivanja sjećanja, ili se mogu javljati intruzivna sjećanja na događaj koja stalno uznemiruju osobu. Također, nakon traumatskih događaja može doći do negativnih promjena u našim vjerovanjima o sebi ili svijetu, primjerice promjene vjerovanja da je svijet sigurno mjesto, da su ljudi dobronamjerni i sl. Svoj doživljaj traumatskog događaja ljudi često opisuju kao da im se izgubilo tlo pod nogama ili da im se svijet srušio, što upravo opisuje jedan od glavnih učinaka traume, a to je gubitak osjećaja stabilnosti i sigurnosti, kao i kontrole nad događajima u svom životu. Traumatski događaji su rijetki, ali kada se dogode mogu imati razorne posljedice. Također, oni su nepredvidljivi, što znači da na njih nikada ne možemo zapravo biti spremni. Stoga je korisno imati određena znanja o tipičnim reakcijama na traumatu, kao i alate kojima

si možemo pomoći ako se oni dogode. Prvenstveno je važno biti svjestan i opetovano se podsjećati da su stvari koje sada osjećamo, mislimo ili radimo, uobičajene i očekivane reakcije na traumatski događaj. Koliko god zabrinjavajuće i zastrašujuće bile neke od njih, one me upućuju na neku psihičku bolest nego upućuju na to da je osoba sada u stanju krize. Dakle ona se ne osjeća niti ponaša na sebi svojstven i uobičajen način jer je doživjela nešto što je izvan njenog uobičajenog iskustva. Drugim riječima, to su "normalne reakcije na nenormalne okolnosti". Primjerice, nakon takvih događaja, može biti teško postići stanje smirenosti danima pa čak i tjednima. Ljudi se znaju žaliti da stalno osjećaju tremor, kao da im se cijelo tijelo trese. Iako neugodno, to je sasvim uobičajeno i upravo je ono što se i treba sada događati. Međutim, kada se ne mogu umiriti, ljudi će često to tumačiti kao znak da nešto s njima nije u redu, da će "poludjeti", izgubiti kontrolu nad sobom i sl. Ništa od toga nije istina. Radi se jednostavno o tome da su naše tijelo i um doživjeli nešto izuzetno teško i sada reagiraju na to. Važno je biti svjestan svojih emocija i misli te, još važnije,

pripisati ih traumatskom događaju, a ne sebi. Naime, neugodne emocije poput straha, zaleđenosti, razdražljivosti i sl., treba jasno imenovati kao posljedicu događaja, a ne odraz vlastite stvarne nemoći ili slabosti. Također, negativne misli o sebi, svijetu, drugima i sl., treba nedvojbeno pripisati događaju, a ne nekom realitetu. Drugim riječima, korisno je samome sebi reći "ja se sada tako osjećam i mislim jer sam doživio nešto teško i opasno. To je privremeno i u redu je da se tako osjećam". Većina reakcija na traumatu su privremene. One će definitivno proći, neke brže, neke sporije, ali će proći, što je isto jedno od stvari na koje se treba podsjećati. Nakon doživljene traume izuzetno je važno biti nježan prema sebi i davati si dovoljno vremena i pomoći u oporavku. Općenito treba raditi sve što nam inače pomaže kada smo uznemireni ili kada nam je teško, bilo da se radi o hobijima, rekreaciji, razgovoru s bliskim osobama, meditaciji, toploj kupki, kao i voditi brigu o svome tijelu pomoću pravilne prehrane, dovoljno spavanja i odmaranja (tražiti pomoć liječnika ako su tek i san jako narušeni). Važno je u najvećoj mogućoj mjeri zadržati dnevnu rutinu stvari koje

smo inače radili - to pomaže našem umu da povrti osjećaj stabilnosti, predvidljivosti i sigurnosti. Konačno, iako je u redu povremeno se osamljivati radi obnove energije i postizanja osjećaja mira, treba imati na umu da je trauma jako izolirajuća te da ljudi često mogu upasti u klopu izolacije jer se osjećaju kao da ih nitko ne može razumjeti jer nisu doživjeli slične stvari. Iako to može biti točno, možda ne mogu u potpunosti razumjeti, ali mogu biti podrška, mogu pokazati empatiju, mogu razumjeti osjećaje straha, tuge i sl. Važno je biti povezan s bliskim osobama, podijeliti osjećaje jer tako teške emocije postaju malo manje teške. Zaključno se može reći da, koliko god bismo mi to htjeli, reakcije nakon traumatskih iskustava ne možemo izbjeći. One su nešto kroz što naše tijelo i um moraju proći, a izbjegavanjem i pokušajima da ih uklonimo možemo samo pogoršati stvar jer ne dajemo dovoljno podrške oporavku. Dakle, naš zadatak nije da uklonimo neugodne emocije i druge reakcije nego da pomognemo našem tijelu i umu dok se oporavlja od traume, odnosno dok tlo pod nogama ponovo ne očvrstne.

O DEPRESIJI IZ LINGVISTIČKE PERSPEKTIVE

Domagoj KOSTANJEVAC

U četvrtak 27. travnja 2023. održano je osmo popularno-znanstveno događanje u sklopu 11. ciklusa Otvorenog četvrtka kao dijela projekta popularizacije znanosti FUZ&JA Filozofskog fakulteta u Osijeku. Goran Paletar, redoviti profesor na Osijsku za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Osijeku, održao je predavanje "50 nijansi crne: depresivni poremećaj u jeziku i predodžbi". Iako je vrlo čest i ozbiljan psihički poremećaj, depresija i osobe oboljele od depresije još su često stigmatizirane. Statistički podaci govore da 10 do 15% opće populacije pati od depresije. Riječ je o stanju koje može dovesti do niza ozbiljnih emocionalnih, psihičkih i tjelesnih poteškoća koje mogu izrazito otežati funkcioniranje osobe u poslovnom i privatnom okruženju. Unatoč velikoj istraženosti i tomu što se o njoj sve više govori, postoje još brojni mitovi vezani uz depresiju. Npr. da je znak karakterne slabosti, izgovor za lijenost, da su depresija i antidepresivi samo zavjera farmaceutske industrije itd. Kao i ostale bolesti, depresija je složeno, emotivno i često apstraktno iskustvo, stoga nam ju je teško pojmiti. Kako bi nam to bilo olakšano, pomažu nam metafore kao svojevrsna mentalna proteza za izražavanje

o apstraktnim konceptima u jeziku. Iako često metafore smatramo dijelom samo poetskog jezika, one su zapravo dio naše svakodnevne komunikacije. Tako često čujemo da je netko nekog pobijedio u raspravi, kažemo si da nam nešto ne može ući u glavu, a kad je netko loše, skloni smo reći da je potonuo. U ovom predavanju predavač je pokazao da postoje različite metafore kojima se služe osobe oboljele od depresije, kako u međusobnoj komunikaciji tako i u komunikaciji s liječnikom. Tako će o svom stanju govoriti kao o praznini, zatim su tu metafore mraka (depresija se opisuje kao mrakno područje). Tu je i metafora omeđenog prostora (osobe oboljele od depresije govore da ne mogu pronaći izlaz). Uočavaju se i metafore utapanja, zatim metafora fizičkog tereta (depresija kao teret koji se ne može izdržati). Naravno, pitanje je koliko su te metafore konvencionalizirane, odnosno poznate široj populaciji, ali je sigurno da su česte i poznate osobama oboljelim od depresije. Proučavanje tih metafora sa stajališta lingvistike može pripomoći njihovu popisivanje, boljem prepoznavanju te služiti kao pomoć psiholozima i medicinskim stručnjacima u komunikaciji s osobama oboljelim od depresije (u postavljanju dijagnoze, terapiji i posljedično izlječenju). Na kraju predavanja razvila se zanimljiva rasprava, a oni koji nisu mogli doći poslušati predavanje, mogu pronaći snimku na YouTube-kanalu Otvorenog četvrtka. Otvoreni četvrtak nastavlja sa svojim događanjima krajem svibnja.

PREDSTAVLJAMO SVEUČILIŠNA IZDANJA

● Izdavačka djelatnost, kojoj Sveučilište u Osijeku pridaje veliku pozornost, rezultat je neprekidnoga znanstvenog i stručnog rada sveučilišnih djelatnika. Sveučilišni udžbenici, znanstvene knji-

ge, monografije i priručnici djela su koja opsegom i kvalitetom omogućuju samostalno studiranje određenih znanstvenih cjelina i trajni su doprinos afirmaciji i razvitku Sveučilišta u Osijeku.

Društvo i pravo. Uvod u interdisciplinarni pristup

● Autor: izv. prof. dr. sc. Josip Berdica

Knjiga koju čitatelj ima pred sobom, u izdanju Novog informatora, plod je gotovo dvadesetogodišnjeg proučavanja pravnoga fenomena iz perspektive prije svega filozofije (društva) i sociologije, koje čine okosnicu znanstvenog interesa autora. Interdisciplinarnost "filozofskog" i "sociološkog" pristupa proučavanju prava kao društvenog fenomena najavljuje da je riječ o složenom, intelektualno zahtjevnom, ali i uzbudljivom pothvatu kojim se želi obuhvatiti pravni fenomen koji nije moguće ispravno razumjeti izvan konteksta (konkretnog) društva u kojem nastaje, razvija se i mijenja. Ovdje je riječ o jednoj vrsti interdisciplinarnog izazova svima onima koji doista žele razumjeti pravo kao takvo. Da bi se to moglo, autor nudi jedan od mogućih pristupa. Pravo kao društveni (a zapravo ljudski) fenomen, ako mu želimo sveobuhvatnije i svrhovitije pristupiti, treba promatrati kroz različite dimenzije - filozofske, socijalne, antropološke i pozitivno-pravne. Takav pristup otkriva važnost i ulogu pravnog fenomena za suvremenog čovjeka i društvo, ali nas ujedno vodi k dubljem razumijevanju

samoga prava. Čemu uopće pravo? Odakle potreba za jednom takvom vrstom društvene norme? Kako pravo funkcionira? Može li ono funkcionirati bez prisile? U konačnici, ima li pravo ikakve poveznice s moralom ili su oboje osuđeni na to da se vječno gledaju, a nikada ne ugledaju? Takva i slična pitanja otvaraju vrata interdisciplinarnom pristupu u kojem središnje mjesto zauzima odnos između društva i prava, s naglaskom na činjenicu da je riječ o dvama "živim" fenomenima podložnima stalnim međusobnim utjecajima koji dovode do njihovih promjena. Vodeći se analizom i detaljnijim uvidom u narav toga odnosa, u supstancijalnom smislu može se reći da se u središtu svih društvenih fenomena, pa onda i pravnog, uvijek nalazi - čovjek. Stoga je i tekst pisan kao vrsta poziva na "jaku misao" o pravu kao specifično

ljudskom fenomenu razvijenom i razumijevanom u kontekstu konkretnog čovjeka i društva koje on stvara. Svrha ovog djela jest zainteresiranim čitateljima - studentima koji su na počecima studiranja prava (ali i drugih bliskih društvenih i humanističkih znanosti) te svima koje doista zanima pravni fenomen - pružiti mogućnost cjelovitijeg i dubljeg uvida u interdisciplinarnu znanstvenu i stručnu mogućnost proučavanja pravnog fenomena. Ideja je da se pravo kao specifično ljudski fenomen može kvalitetnije i svrhovitije proučavati iz različitih perspektiva okupljenih oko pridjeva "društveno". Pristup koji ovdje dominira svakako je sociološki, no njemu se u većoj ili manjoj mjeri pridružuju filozofski, kulturno-antropološki (u fragmentima i pravno) i dakako (teorijsko) pravni. Interdisciplinarnost proučavanja pravnog fenomena čitatelju će pružiti sveobuhvatnije i otvorenije razumijevanje prava kao društvene konstrukcije, s naglaskom na činjenicu da "nema društvenih odnosa izvan ljudskih djelatnosti, kao što nema ljudskog društva izvan ili prije čovjeka. Stožer ljudskog društva je čovjek. Ništa bez njega i ništa prije njega". U tom smislu ovaj tekst ostaje otvoren prema budućnosti prava i njegovoj ulozi pred izazovima s kojima se globalno društvo suočava, pri čemu se tek neke od važnih tema ovdje pojavljuju (budućnost pravničkog obrazovanja, stanje i perspektive hrvatskog pravosuđa, umjetna inteligencija i pravo, "zeleno pravo", "pravnički burnout" i slično).